

ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТАТА НА ЦАРИНСКАТА УПРАВА ВО ПЕРИОДОТ ЈАНУАРИ-СЕПТЕМВРИ 2017 ГОДИНА

ноември 2017

СОДРЖИНА

I.	РЕГУЛАТОРНА РАМКА	4
I.1.	Царинска регулатива	4
I.2.	Акцизи	7
I.3.	Заштита на права од интелектуална сопственост	8
I.4.	Друга регулатива која има влијание врз царинското работење	9
II.	ЕУ ИНТЕГРАЦИЈА	10
II.1.	Усогласување со царинската регулатива на ЕУ	10
II.1.1.	Заеднички транзитен систем на ЕУ и ЕФТА земјите	10
II.2.	Развој на административниот капацитет согласно ЕУ стандардите	11
II.2.1.	Царина 2020 – Програма на Европската комисија	11
III.	ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ ВО ЦАРИНСКАТА УПРАВА	14
III.1.	Вработување	15
III.2.	Обуки и стручно оспособување	15
III.3.	Интегритет	19
III.4.	Внатрешна ревизија	22
III.5.	Наградување и унапредување	23
IV.	НАДЛЕЖНОСТ И ОРГАНИЗАЦИЈА	25
IV.1.	Основи	25
IV.2.	Административни постапки	26
IV.3.	Безбедност и комуникација	26
IV.4.	ИКТ поддршка	27
IV.5.	Управување со финансиски и нефинансиски ресурси	27
V.	ОЛЕСНУВАЊЕ И ЗАБРЗУВАЊЕ НА ЦАРИНСКИТЕ ПОСТАПКИ	28
V.1.	Услови за спроведување на царинските формалности	28
V.2.	Е-Царина	28
V.2.1.	Нов софтвер за обработка на царински декларации	28
V.2.2.	EXIM	28
V.3.	Обем на извршени работи	29
V.3.1.	Царински и акцизни одобренија и лиценци	29
V.3.2.	Преференцијално потекло на стоките	31
V.4.	Промет на товарни моторни возила (ТМВ) на граничните премини	32
V.5.	Обработени царински декларации	32
V.6.	Наплатени приходи	34
V.6.1.	Царина	35
V.6.2.	ДДВ	36
V.6.3.	Акцизи	36
V.6.4.	Надоместоци	36
VI.	КОНТРОЛА И ПРИМЕНА НА ЗАКОНИТЕ	37
VI.1.	Основи	37

VI.2.	Управување со ризици	39
VI.3.	Царинска и друга контрола	41
VI.3.1.	Царинска контрола на влез, излез, транзит и во внатрешноста	41
VI.3.2.	Контрола при царинење на стока	49
VI.3.3.	Пријавени девизи	51
VI.3.4.	Царинска лабораторија	51
VI.3.5.	Резултати од постцаринска контрола	52
VI.3.6.	Преземени правни мерки за откриените неправилности	53
VI.3.7.	Решенија за дополнителна наплата на увозни и акцизни давачки	53
VI.3.8.	Кривични пријави	54
VI.3.9.	Царински, девизни и акцизни прекршоци	54
VI.4.	Учество во меѓународни активности	55
VI.5.	Заштита на права од интелектуална сопственост	58
VII.	ТРАНСПАРЕНТНОСТ И СОРАБОТКА ВО ОБЛАСТА НА ЦАРИНАТА	60
VII.1.	Односи со јавноста	60
VII.1.1.	Позначајни настани	60
VII.2.	Царинска соработка	65
VII.2.1.	Меѓународна соработка	65
VII.2.2.	Соработка со бизнис заедницата	71
VII.2.3.	Меѓуинституционална соработка	73
VII.2.4.	Интернет и интранет	74
VII.2.5.	Отворена царинска телефонска линија (197)	75

I. РЕГУЛАТОРНА РАМКА

I.1. Царинска регулатива

Во периодот јануари-септември 2017 година донесени се следните акти и регулативи во врска со царинското работење:

- Во „Сл. весник на РМ“ бр. 8 од 23 јануари 2017 година се објавени следните акти:
 - **Правилник за формата и содржината на барањето за ослободување од плаќање на увозни давачки, данок на додадена вредност, акциза и надоместоци при увоз на стока/добра**, вклучувајќи и привремен увоз со делумно ослободување, извршени од страна на УЕФА, поврзаните лица на УЕФА и фудбалските клубови и формата и содржината на потврдата за ослободување од плаќање на увозни давачки, данок на додадена вредност, акциза и надоместоци при увоз на стока/добра, вклучувајќи и привремен увоз со делумно ослободување, извршени од страна на УЕФА, поврзаните лица на УЕФА и фудбалските клубови;
 - **Правилник за формата и содржината на барањето за ослободување од плаќање на увозни давачки, данок на додадена вредност, акциза и надоместоци при увоз на добра/стоки**, вклучувајќи и привремен увоз со делумно ослободување, за реализација на проект „УЕФА Супер Куп 2017“ финансиран со парични средства од УЕФА и
 - **Правилник за формата и содржината на барањето за ослободување од плаќање на увозни давачки, данок на додадена вредност, акциза и надоместоци при увоз**, вклучувајќи и привремен увоз со делумно ослободување, за реализација на „УЕФА Супер Куп 2017“.

Ова се сет на Правилници кои се донесени врз основа на Законот за даночни, царински и други фискални погодности во врска со одржувањето на „УЕФА Супер Куп 2017“, со кој се уредуваат даночните, царинските и другите фискални погодности, условите, начинот и постапката на користењето на фискалните погодности во врска со одржувањето на „УЕФА Супер Куп 2017“ во Република Македонија. Барањата за ослободување од плаќање на увозни давачки, данок на додадена вредност, акциза и надоместоци согласно член 20 од Законот за даночните, царинските и другите фискални погодности, условите, начинот и постапката на користењето на фискалните погодности во врска со одржувањето на „УЕФА Супер Куп 2017“ во Република Македонија, може да се поднесуваат најдоцна во рок од 120 дена од денот на завршување на „УЕФА Супер Куп 2017“.

- Објавен е **Правилник за дополнување на правилникот за начинот на пополнување на царинската декларација и кодексот на шифри кои се употребуваат при пополнување на царинската декларација** („Сл. весник на

РМ“, бр. 9 од 27.01.2017 година), каде во делот за Кодексот на шифри за пополнување на ЕЦД, кој се однесува на ослободувањата од плаќање на увозни давачки се додава нова алинеја 64 која се воведува за олеснување на увозот на стоката за цели на реализација на „УЕФА Супер куп 2017“, а се однесува на член 6, член 8 и член 9 од Законот за даночни, царински и други фискални погодности во врска со одржувањето на „УЕФА Супер куп 2017“ во Република Македонија и се определува шифра на постапка С 66.

- Објавена е **Уредба за изменување на Уредбата за спроведување на Царинскиот закон** („Сл. весник на РМ“ бр. 21 од 20 март 2017 година) со која се врши натамошно одложување на примената на одредбите кои се однесуваат на поднесување и обработка на извозна декларација изготвена со техника на електронска обработка на податоци (електронска извозна декларација) до 31.12.2017 година. Одложувањето на примената на овие одредби се врши затоа што примената на истите е директно поврзана со имплементација на новиот Систем за обработка на царински декларации и акцизни документи (СОЦДАД¹), чија имплементација се уште е во тек и се спроведува од страна на Царинската управа, а се очекува да се имплементира во Царинската управа во текот на 2017 година.
- Објавена е **Уредба за изменување и дополнување на Уредбата за распоредувањето на одредени стоки во Комбинираната номенклатура согласно регулативите на Европската Комисија** („Сл. весник на РМ“ бр. 22 од 22 февруари 2017 година) и претставува дванаесетто дополнување на основната Уредба за распоредување на одредени стоки во Комбинираната номенклатура согласно регулативите на Европската Комисија (објавена во „Сл. весник на РМ“ бр. 2/2014). Со Уредбата за изменување и дополнување на Уредбата за распоредувањето на одредени стоки во Комбинираната номенклатура согласно регулативите на Европската Комисија, се усвоени вкупно 6 нови регулативи на ЕУ кои се донесени во период од 1 јули до 30 септември 2016 година за распоредување на одредени стоки во Комбинираната номенклатура. Регулативите се однесуваат на распоредување на разновидна стока (како средство за лепење, кертриџ со тонер, висечки лежалки, сет играчка за забава за деца, налепница и појас за ублажување на болки).

¹ Новиот СОЦДАД, кој треба да го замени постојниот систем ASYCUDA, ќе обезбеди интероперабилност и интерконекции со царинските информатички системи на ЕУ, управување со царинските декларации и акцизните документи (поднесување, евидентирање, прифаќање, обработка и архивирање), контрола на движењето на акцизните добра и царинските стоки преку размена на стандардизирани електронски пораки со економски оператори, ефикасност во спроведување на контролите околу наплатени и вратени царински давачки, акцизи, такси и други давачки, олеснување на трговија преку забрзан проток на стока, како и подобрување на безбедноста на синџирот на снабдување, согласно стандардите на ЕУ и СЦО.

- Објавена е **Уредба за изменување и дополнување на Уредбата за распоредувањето на одредени стоки во Комбинираната номенклатура согласно регулативите на Европската Комисија** („Сл. весник на РМ“ бр. 48 од 20 април 2017 година) и претставува тринаесетто дополнување на основната Уредба за распоредување на одредени стоки во Комбинираната номенклатура согласно регулативите на Европската Комисија (објавена во „Сл. весник на РМ“ бр. 2/2014). Со Уредбата за изменување и дополнување на Уредбата за распоредувањето на одредени стоки во Комбинираната номенклатура, согласно регулативите на Европската Комисија, се усвоени вкупно 12 нови регулативи на ЕУ кои се донесени во период од 1 октомври до 31 декември 2016 година за распоредување на одредени стоки во Комбинираната номенклатура. Регулативите се однесуваат на распоредување на разновидна стока (како друштвена игра, валидатор на банкноти, конвертор, апарат за дистрибуција на електрична струја, стаклен параван за туш кабина, сјај за забна паста, пластичен дел за медицински апарат, дигитален микроскоп, звучник адаптер, дел за машина и др.).
- Објавено е **Решение за определување на привремен граничен премин** („Сл.весник на РМ“ бр. 74 од 19 јуни 2017 година), со што се определува „Свети Наум“ за привремен граничен премин, во периодот од 15 јуни до 15 октомври 2017 година, со работно време од 9 до 20 часот, за лица кои со себе може да носат само предмети наменети исклучиво за лична употреба при премин на државната граница преку овој граничен премин.
- Објавени се **Листите на квоти за 2017 година за второ полугодие за увоз на стока со потекло од Заедницата согласно Спогодбата за стабилизација и асоцијација (ССА), Листата на квоти за 2017 година второ полугодие за увоз на стока со потекло од Турција согласно Договорот за слободна трговија (ДСТ) меѓу Република Македонија и Турција, Листата на квоти за 2017 година второ полугодие за увоз на стока со потекло од Украина согласно ДСТ меѓу Република Македонија и Украина, Листите на квоти за 2017 година второ полугодие за увоз на стока со потекло од Норвешка и со потекло од Швајцарска конфедерација согласно ЕФТА договорот** („Сл. весник на РМ“ бр. 79 од 27 јуни 2017 година).
- Објавена е **Одлука за укинување на увозната давачка – царинската стапка** („Сл. весник на РМ“ бр. 93 од 24 јули 2017 година) за други производи од кожа и вештачка кожа, што претставува автономно тарифно одложување (намалување или укинување на царински давачки). Одлуката ќе се применува заклучно со 31 декември 2017 година.

I.2. Акцизи

Во периодот јануари-септември 2017 година донесени се 3 измени и дополнувања на упатствата со кои се врши усогласување со измените во систематизацијата во Царинската управа, како и со измените и дополнувањето на Правилникот за спроведување на Законот за акцизите („Сл.Весник на РМ“ бр. 219/2016) и тоа:

- **Упатство за начинот и постапката за издавање на акцизна дозвола** – трето издание, во надлежност на Секторот за акцизи, со кое се уредува начинот и постапката при обработката и одлучувањето по поднесените барања за издавање на акцизна дозвола.
- **Упатство за издавање на одобрение за акцизно-повластено користење** – трето издание, во надлежност на Секторот за акцизи, со кое се уредува начинот и постапката при обработката и одлучување по поднесените барања за издавање на одобрение за акцизно-повластено користење.
- **Упатство за издавање на одобрение за регистрација на трговци на мало со минерални масла кои содржат материи за обележување** – второ издание, во надлежност на Секторот за акцизи, со кое се уредува начинот и постапката при обработката и одлучување по поднесените барања за издавање на одобрение за регистрација на трговци на мало со минерални масла кои содржат материи за обележување.

Донесени се и следните упатства и методологии:

- **Упатство за издавање на одобрение за регистрација на трговци на мало со минерални масла кои содржат материи за обележување – трето издание**, во надлежност на Секторот за акцизи, со кое се уредува начинот и постапката при обработката и одлучување по поднесените барања за издавање на одобрение за регистрација на трговци на мало со минерални масла кои содржат материи за обележување;
- **Упатство за начинот на водење статистика и анализи за акцизни добра – второ издание**, во надлежност на Секторот за акцизи, со кое се уредува начинот на вршење на статистичка обработка на податоци за прометот со акцизни добра;
- **Упатство за начинот и постапката на уништување на акцизни добра и враќање на платената акциза – второ издание**, во надлежност на Секторот за акцизи, со кое се уредува начинот и постапката при уништување на акцизни добра и враќање на платената акциза; и
- **Упатство за начинот и постапката за враќање на акциза за употребен течен нафтен гас (ТНГ) во процесот на производство – трето издание**, во надлежност на Секторот за акцизи, со кое се уредува начинот и постапката при

одлучување по барањата за враќање на платената акциза за употребен течен нафтен гас во процесот на производство.

- **Упатство за начинот и постапката за издавање на акцизна дозвола – четврто издание**, во надлежност на Секторот за акцизи, со кое се уредува начинот и постапката при обработката и одлучувањето по поднесените барања за издавање на акцизна дозвола.
- **Упатство за издавање на Одобрение за акцизно-повластено користење – четврто издание**, во надлежност на Секторот за акцизи, со кое се уредува начинот и постапката при обработката и одлучување по поднесените барања за издавање на одобрение за акцизно-повластено користење.
- **Упатство за враќање на платена акциза на посебните субјекти – четврто издание**, во надлежност на Секторот за акцизи, со кое се уредува начинот и постапката при одлучување по барањата поднесени од страна на посебните субјекти за враќање на платена акциза за набавени акцизни добра во Република Македонија.
- **Упатство за начинот и постапката на планирање, печатење и издавање на контролни марки – второ издание**, во надлежност на Секторот за акцизи, со кое се уредува начинот и постапката при планирање, печатење и издавање на контролни марки.
- **Методологија за планирање на приходи од акцизи – второ издание**, во надлежност на Секторот за акцизи, со која се утврдува начинот на пресметка на предвидените приходи од акцизи и пресметковните елементи кои се користат при планирањето.

I.3. Заштита на права од интелектуална сопственост

Еден од главните приоритети на Царинската управа е унапредување на институционалниот и административниот капацитет за ефикасна и ефективна борба против фалсификатите и пиратеријата, преку воведување на зајакнати мерки на царинска контрола за откривање и спречување на увоз, транзит и извоз на стоки што го повредуваат правото од интелектуална сопственост, како и зголемена соработка со носителите на ова право и нивните застапници во Република Македонија, од една страна, како и со сите надлежни институции во земјата и странство, од друга. Царинската управа презема бројни активности во борбата против фалсификувањето и пиратеријата и ќе продолжи со оваа борба во насока на заштита на животот, здравјето и безбедноста на граѓаните, економијата и буџетот на државата, како и општеството во целина.

Заклучно со крајот на септември 2017 година во Царинската управа бројот на регистрирани барања за царинска заштита на трговски марки во однос на

права од интелектуална сопственост изнесува 961, додека на крајот на 2016 година изнесуваше 908.

Нови барања за заштита на права од интелектуална сопственост во Царинската управа имаат регистрирано и следните трговски марки: SUPERGA, MOTOROLA, MOTO, PHILIPS, SONICARE, SAECO, HELLO KITTY, CASIO, REEBOK, KOSMODISK, BULGARI, LOUIS VUITTON, LONGINES, TIMBERLAND, RADO, TISSOT, LEVI'S, MASHA AND THE BEAR, SNIKIRIKI, BEN 10, FAY, HOGAN, HOGAN INTERACTIVE, TOD'S, NBA, TOSHIBA, SKODA, RED BULL, MARAZZI, M MARAZZI и MARAZZI LIVING.

I.4. Друга регулатива која има влијание врз царинското работење

Во периодот јануари-септември 2017 година не се донесени други акти и регулативи кои имаат влијание врз царинското работење.

II. ЕУ ИНТЕГРАЦИЈА

И во 2017 година посебно место во агендата на Царинската управа имаат активностите насочени кон перманентно усогласување и примена на царинското законодавство на ЕУ во Република Македонија, исполнување на техничките и организациските барања, развој на административниот капацитет, како и проширување на јавната свест за начинот и филозофијата на функционирањето на Царинската унија.

II.1. Усогласување со царинската регулатива на ЕУ

II.1.1. Заеднички транзитен систем на ЕУ и ЕФТА земјите

Конвенциите за заедничката транзитна постапка и за поедноставување на формалностите при трговија со стока обезбедуваат единствено движење на стоката во рамките на земјите членки, од една влезна точка до местото на завршување на транзитната постапка, без разлика на тоа низ колку држави и гранични премини стоката треба да транзитира. Електронската транзитна декларација со која е започната транзитна постапка во која било земја членка на Конвенцијата за заедничка транзитна постапка е прифатлива за сите земји членки на Конвенцијата.

Во периодот јануари-септември 2017 година во царинските испостави во Република Македонија обработени се вкупно 46.006 царински декларации во заедничката транзитна постапка (транзит од Република Македонија за ЕУ и ЕФТА земјите), а од странските царински испостави примени се вкупно 13.744 транзитни движења во кои нашите испостави се нотирани како одредишни испостави (транзит од ЕУ и ЕФТА земјите за Република Македонија). Низ територијата на Република Македонија транзитирале вкупно 28.046 транзитни движења во кои нашите испостави ја презедоа улогата на транзитни испостави.

Во периодот јануари-септември 2016 година во царинските испостави во Република Македонија беа обработени вкупно 16.762 царински декларации во заедничката транзитна постапка (транзит од Република Македонија за ЕУ и ЕФТА земјите), а од странските царински испостави беа примени вкупно 5.829 транзитни движења во кои нашите испостави беа нотирани како одредишни испостави (транзит од ЕУ и ЕФТА земјите за Република Македонија). Низ територијата на Република Македонија транзитираа вкупно 12.531 транзитни движења во кои нашите испостави ја презедоа улогата на транзитни испостави.

Заклучно со септември 2017 година издадени се вкупно 132 одобренија на економските оператори со кои им се овозможува пристап кон Новиот компјутеризиран транзитен систем (НКТС) и 51 одобрение на главните обврзници за користење на банкарска гаранција во заедничката транзитна постапка.

II.2. Развој на административниот капацитет согласно ЕУ стандардите

II.2.1. Царина 2020 – Програма на Европската комисија

Во рамки на Програмата на Заедницата „Царина 2020“ во периодот јануари-септември 2017 година се одржаа следните активности:

- **Состанок на проектна група за ИТ технологии и инфраструктура**, во Брисел, Белгија. На овој состанок беа презентирани тековните состојби и временскиот план за реализација на планираните активности од актуелните проекти за ИТ технологиите и инфраструктурата;
- **Семинар на тема „Соработка помеѓу Царина и Пошта – Словенечки метод“** во Љубљана, Словенија, со цел претставување на словенечкиот метод за соработка помеѓу царинските и поштенските органи и споделување на најдобра практика во областа на модернизацијата на царинските поштенски постапки;
- **Трет состанок на групата за управување со обуки** во Брисел, Белгија, со цел следење на новини и планови за обуки;
- **Состанок на работната група за водичи на царински кучиња** во Кусамо, Финска, со цел за размена на информации и употреба на царинското куче во оперативната работа;
- **Семинар за тарифно распоредување** во Брисел, Белгија, на кој се дискутираше на темите: издавање на задолжителна тарифна информација и пропусти во номенклатурата на Хармонизираниот систем;
- **26-ти состанок на Електронската царинска координативна група со Трговската контакт група** во Брисел, Белгија, со цел запознавање со идните планови согласно активностите за работа на Програмата Царина 2020 и стекнување на дополнително искуство со кое се овозможува продолжување на имплементирање и усовршување на главните проекти на Царинската унија;
- **Обуки за управување со кориснички профили во CCN²** (CCN User Manager Services Applications) во Брисел, Белгија, со цел стручно оспособување и усовршување за новиот начин на комуницирање на царинските системи преку **Заеднички системски интерфејс (CSI)³**, како и во Вроцлав, Полска, со цел стекнување на знаење за правилата за безбедност на мрежата CCN, новите сервиси и начини на комуницирање на царинските системи преку CSI, како и системско администрирање;

² CCN – Common Communication Network (Заедничка комуникациска мрежа)

³ CSI – Common System Interface (Заеднички системски интерфејс)

- **20-ти Состанок на работната група за контрола на готовина** во Брисел, Белгија, со цел дискусија за ревизија на законската регулатива на ЕУ, обезбедување на информации и податоци во врска со најдобрите практики за контрола на прекуграничниот пренос на пари, хартии од вредност и драги камења;
- **Тренинг сесија за CSI во програмски јазик C со вежби** во Брисел, Белгија, со цел стекнување на знаења и вештини за дизајнирање, кодирање и тестирање на програми во програмскиот јазик C, користејќи го CCN/CSI, како и да се разберат клучните елементи во дизајнирањето на програмите потребни од парадигмата за начинот на подредување на пораките и парадигмата за барање/одговор;
- **Состанок на проектна група за ИТ технологии и инфраструктура** во Брисел, Белгија, со цел запознавање со статусот на проектот CCN2 и следење на постигнатите резултати од проектот CCN. Во тек се тестирања за сообразност (Мод 1 и Мод 2) за комуникација со CCN2;
- **4-ти Состанок на комуникациската група на ЕУ за царина и даноци**, во Салина, Малта, со цел разработка на заедничка комуникациска стратегија за 50 годишнината од формирањето на Царинската унија;
- **29-ти состанок на Електронската царинска координативна група со Трговската контакт група**, во Брисел, Белгија, со цел запознавање со статусот на проектот ICS2⁴, иднината на ИТ системите, статусот и верзијата на MASP⁵, Електронскиот транспортен документ⁶ – национален проект за железница, како и НКТС/TIR;
- **Семинар за хемичари за царински аналитички методи**, во Бон, Германија, со цел размена на информации за најновите трендови во аналитичката хемија, како и хармонизација на методите кои се користат во европските царински лаборатории со цел добивање споредливи резултати;
- **Обука за Принципи на сервис-ориентирана архитектура⁷**, во Брисел, Белгија, со цел запознавање со принципите на сервис-ориентираната архитектура кои се користат во CCN2 платформата;
- **Програма за заедничко учење – развој на материјали за „on-line“ обука**, во Будимпешта, Унгарија, со цел за развој на материјали за „on-line“ обука и подобрен капацитет за обука;

⁴ ICS – Import Control System (Систем за контрола на увоз)

⁵ MASP – Electronic Customs Multi-Annual Strategic Plan (Електронски повеќегодишен стратешки план за Царина)

⁶ ETD – Electronic Transport Document (Електронски транспортен документ)

⁷ SOA - Service-oriented architecture (Сервис ориентирана архитектура)

- **Работилница за управување со Програмата „Царина 2020“**, во Париз, Франција, со цел размена на практични искуства, информирање за примената на новите правила, користење на алатките на програмата и активности за зајкнување на мрежата на националните координатори, како и претставување на новата годишна работна програма за 2018;
- **Семинар на високо ниво за долгорочна стратегија за имплементација на царинските системи**, во Талин, Естонија, со цел долгорочна стратегија за имплементација на царинските системи.

III. ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ ВО ЦАРИНСКАТА УПРАВА

Царинската управа и во текот на 2017 година континуирано инвестира во унапредување и развој на менаџментот со човечки ресурси, сметајќи ги човечките ресурси за движечка сила за постигнување на поставените стратешки цели за интеграцијата во ЕУ и унапредување на ефикасноста на работата на институцијата.

Во периодот јануари-септември 2017 година донесени се следните документи во врска со управување со човечките ресурси:

- **Стратегија за приоритетите, целите и развојот на човечките ресурси на царинската управа за 2017-2019**, со која се утврдува целта на управувањето со човечките ресурси, основните принципи на управување со човечките ресурси, политиките за управување со човечките ресурси и стратешките активности за периодот 2017-2019 година, со цел обезбедување, градење, одржување и професионален развој на вработените во Царинската управа;
- Второ издание на **Процедурата за спроведување на дисциплински постапки**, во која се дефинира изборот на членовите на Комисија за утврдување на дисциплинска одговорност поради кршење на работниот ред и дисциплина да се врши со решение на директорот на Царинската управа;
- Трето издание на **Упатство за ротација на царинските службеници** во кое се дефинира почеток и крај на ротацијата, како и на времетраењето на поединечна ротација;
- **Корисничко упатство за пристап до персоналното досије преку електронскиот систем за управување со документи**, донесено заради усогласување со ИСО стандардите, односно прешифрирање.

На крајот на септември 2017 година во Царинската управа се **вработени 1.121 лице**. Од вкупниот број вработени 2 лица се со статус на **функционери (директор и заменик директор)**, 1.002 лица се со статус на **царински службеници** согласно Законот за Царинската управа, 12 лица се со статус на **административни службеници** согласно Законот за административни службеници и 105 лица се со статус на **работници** согласно Законот за работни односи.

Во однос на стручната подготовка 2 вработени се доктори на науки, 39 вработени се магистри, 638 се со високо образование, 15 се со вишо образование, 401 се со средно образование и 26 вработени се со образование од друг вид. Ова значи дека 60,57% од вкупниот број вработени во Царинска управа се со високо образование.

III.1. Вработување

Во периодот јануари-септември 2017 година нема нови вработувања во Царинската управа, а направени се 2 времени унапредувања и тоа во Централна управа 1 царински службеник на работно место шеф на служба и 1 царински службеник на работно место самостоен советник. Во царинарниците нема унапредени царински службеници.

III.2. Обуки и стручно оспособување

Во периодот јануари-септември 2017 година, беа спроведени 147 активности за стручно оспособување на царинските службеници со вкупно 816 учесници. Во просек секој учесник има следено обука во траење од околу 10,84 часа (10 часа и 50 минути). Вкупниот број на часови на реализирани обуки во овој период, спореден со бројот на вработени, укажува на тоа дека за еден вработен се обезбедени обуки и стручно оспособување со просечно времетраење од 7,97 часа (7 часа и 58 минути).

Во периодот јануари-септември 2016 година, беа спроведени 157 активности за стручно оспособување на царинските службеници со вкупно 1.420 учесници. Во просек секој учесник имаше следено обука во траење од околу 8,67 часа (8 часа и 40 минути). Вкупниот број на часови на реализирани обуки во овој период, спореден со бројот на вработени, укажува на тоа дека за еден вработен беа обезбедени обуки и стручно оспособување во просечно времетраење од 11,09 часа (11 часа).

Во периодот јануари-септември 2017 година позначајни одржани обуки се:

- **Безбедност на информации** – целта беше безбедност на информации и подигање на свеста на вработените за имплементација на стандардот за Безбедност на информации ISO 27001:2013;
- **Откривање и давање одговор на експлозивни напади** – целта беше учесниците на обуката да се запознаат со различни видови експлозивни материјали, конструкција и принципи на функционирање на импровизирани експлозивни уреди, тактики и техники за претрес на транспортни средства и лица за време на гранична контрола, практични вежби и претрес за откривање експлозивни материјали и уреди;
- **Обука за ATIS⁸** - целта на обуката беше користење на системот кој претставува ефективна алатка за анализа и проценка на ризик и борба против измами во транзитната постапка;
- **Работилница на тема „Проценка на ризикот од корупција во институциите од јавниот сектор – утврдување на ризикот од корупција и други неетички**

⁸ ATIS - Anti-Fraud Information System (Информативен систем за борба против измами во транзит)

ризици и планирање на решенија и мерки за нивно надминување“, со цел отворена дискусија за ризиците од корупцијата во управувањето, нивно утврдување, проценка и надминување, како и посочување на институционалните структури, системи и процеси кои можат да бидат повеќе подложни на корупција;

- **Обука за обучувачи за стратешки стоки со СЦО⁹** со цел за развој на стручни обучувачи во областа на спроведување на стратешката трговска контрола;
- **Семинар на тема „Меѓународна соработка и улогата на посредниците“** - целта беше меѓународна соработка и улогата на посредниците со акцент на аспекти кои се однесуваат на интелектуалната сопственост (повреда на правата од интелектуална сопственост, фалсификување и пиратерија на интернет и студии на случаи);
- **Спроведување на правата од интелектуална сопственост** – обуката е фокусирана на организираниот криминал во аспект на кривичните постапки на повреда на правата од интелектуална сопственост на случаи, како што се фалсификувани мобилни телефони, тутунски производи, лекови и други производи;
- **Семинар на тема: Безбедносното опкружување, терористичките закани, миграциите и нивното влијание врз безбедноста**, со цел запознавање со можните закани на националната безбедност, кои можат да настанат како резултат на нарушувањето на безбедносното опкружување, тероризам, миграциски кризи или комбинација на истите меѓусебно и во координација со останатите облици на загрозување на националната безбедност;
- **Актуелни прашања, предизвици и искуства од примената на Законот за општа управна постапка**, со цел да преку јасни инструкции и практични примери учесниците ги осознаат правилните начини на примена на одредбите од законот;
- **Работилница на тема „Подготвување вежби на национално ниво 1“** со цел проценка на ризици, запознавање, тренирање, креирање на повеќегодишен план за обуки и вежби кои ќе овозможат да се градат и одржуваат основни способности за успешно справување во случај на итни кризни состојби;
- **Семинар за царински надоместоци**, со цел проценка на потребата за измена и дополнување на Правилникот за видот и износот на царинските надоместоци за направени услуги во царинската постапка, како и споделување на најдобри практики во оваа област;
- **Семинар за царинска вредност**, со цел исполнување на Планот за соработка (2016-2017) за имплементација на Рамковниот договор за соработка и олеснување на царинењето помеѓу царинските служби на НР Кина,

⁹ СЦО – Светска царинска организација

Македонија, Србија и Унгарија, како и размена на искуства и дискусија околу процедурите за царинската вредност;

- **Работилница на тема: Професионален имиџ и деловни манири на работа**, со цел запознавање со најсовремените информации за деловен протокол, стекнување техники за деловно претставување и водење деловни состаноци, стекнување информации за протокол и менаџирање на официјални настани;
- **Годишна регионална конференција на директорите на Царинските управи од европскиот регион на СЦО**, за запознавање со новините во царинското работење во изминатата година, со цел нивна униформна примена, како и подготовка на претстојниот Совет на СЦО;
- **Работилница на тема: Модел на ревизорски ризик, утврдување на големината на примерокот и техники на избор на примерокот**, со цел зголемување на вештините и искуствата на внатрешните ревизори и создавање можност за размена на меѓусебните знаења и искуства и нивно споделување;
- **Интегритет на административни службеници**, со цел да се зголеми разбирањето на меѓународната и европската рамка на политиката за интегритет и националниот контекст, како и увид во улогите и одговорностите на различните актери во промовирање на интегритетот на државните службеници;
- **Регионален семинар за истраги на компјутерскиот и интернет криминал**, со цел водење на истраги на компјутерскиот и интернет криминал;
- **Семинар за заштита на правата од интелектуална сопственост и проценка на ризик**, со цел запознавање со одредбите од Законот за царински мерки за спроведување на заштита на правата од интелектуална сопственост;
- **Работилница на тема „Синтетички дроги и нови психотропни супстанции“**, со цел запознавање со новите психотропни супстанции и трендовите на нивно криумчарење;
- **Работилница за акредитација на СЦО – технички оперативни советници за пост-царинска ревизија**, со цел стекнување на знаење за Упатството на СЦО за пост-царински ревизии и акредитација на технички оперативен советник за пост-царинска ревизија на СЦО;
- **Учество на Форум за јавни политики „Превенција на корупцијата – водство и координација во Македонија“**, со цел отворање на дискусија за улогата, досегашните постигнувања и можностите за подобрување на работата на Државната комисија за спречување на корупцијата во спроведување на антикорупциските политики и борбата против корупцијата;
- **Форум за царинска соработка помеѓу Кина и земји од Централна и Источна Европа и работилница во рамки на Рамковниот договор и План за**

соработка помеѓу Кина, Унгарија, Србија и Македонија, со цел усвојување на декларација насловена „Партнерство за поврзаност, развивање на царинска соработка помеѓу Кина и земјите од Централна и Источна Европа“;

- **Студиска посета за зајкнување на спроведување на правата од интелектуална сопственост**, со цел усогласување на законската рамка со законодавството на ЕУ, вклучувајќи го Законот за царински мерки за спроведување на заштита на правата од интелектуална сопственост и постапките кои произлегуваат од истоимениот закон, како и зајакнување на институционалните и административните капацитети на Царинската управа;
- **Работилница на тема: „Поддршка за приближување кон ЕУ во поглавје 24 - финансиски истраги“**, со цел понатамошна надградба на капацитетите за финансиски истраги, конфискување, привремено осигурување и заплена на приход и имот стекнат од кривични дела при справување со организиран и сериозен криминал и корупција;
- **Работилница за носителите на административните извори на податоци и за останатите даватели на податоци**, со цел подобрување на доставувањето на статистичките податоци;
- **Mini MBA - најважни алатки за менаџерите** со цел да се добие практичен увид во најклучните аспекти од менаџирањето во денешната работна околина: планирање на буџети и трошоци контролирање на маркетингот и продажбата, како и водење на човечки ресурси во современите услови и современата бизнис реалност;
- **Работилница за подобрување на капацитетите во справување со ефектите на нетарифните трговски мерки во Република Македонија**;
- **Регионална работилница за примена на задолжителните информации во ЦЕФТА регионот**, со цел утврдување на потреба за унапредување на примената на задолжителните информации на земјите во регионот;
- **Работилница за преглед и ажурирање на Методологијата за релевантен статистички систем за мониторинг на антикорупциската политика**, одржана во Клуб на органите на управата во Скопје, со цел ажурирање на листата кривични дела кои се следат како кривични дела од областа на корупцијата, ажурирање и преглед на примената на критериумите за определување случаи на корупција од висок профил, размена на мислења, како и презентирање на преземените активности за развој на веб-апликација за систем за собирање и обработка на статистика за превенција и репресија на корупцијата;
- **Регионален семинар на тема „Правни аспекти на борбата против тероризмот“** со цел запознавање со меѓународното право, интернационалните институции, етаблираните коалиции и алијанси за борба против тероризмот,

употребата на сила, правилата на однесување, истраги и прогон на терористите;

- **Работилница за ажурирање на Прирачникот за студијата за пропуштање на стоки**, со цел измени и дополнувања на Прирачникот за студијата за мерење на времето за пропуштање на стоки во насока на негово усогласување со потребите на Спогодбата за олеснување на трговијата и актуелните промени;
- **Тркалезна маса на тема „Прекуграничен нелегален транспорт на пари во кеш и можности за водење финансиски истраги и истраги за перење на пари“**, со цел со заедничко делување и синхронизирана имплементација на активностите да се превенираат и спречат нелегалните финансиски текови, преку јакнење на капацитетите во борбата против економскиот криминал, како и приоритизирање на конфискациите на имот стекнат од кривични дела;
- **Семинар на тема „Хармонизација на Законот за општа управна постапка со Законот за управни спорови“**, со цел запознавање со новините во Законот за општа управна постапка, предлог новините во Законот за управна постапка и актуелни прашања во судската пракса на Управниот суд на Република Македонија.

III.3. Интегритет

Збирот од сите политики, стандарди и процедури воспоставени во една организација кои ја зајакнуваат нејзината отпорност кон корупцијата и го намалуваат ризикот од коруптивно однесување од страна на нејзините вработени го означува системот за интегритет. Интегритет на ниво на една организација значи „отпорност на корупција“.

Во периодот јануари-септември 2017 година се спроведени **55 внатрешни истраги** врз основа на Планот на активности на Секторот за професионална одговорност, примените поплаки кои се однесуваат на незаконско и непрофесионално постапување на вработените, информациите примени на отворената царинска линија 197 во кои се содржани наводи за непрофесионално однесување на царински службеници, како и врз основа на информациите што ги доставуваат или непосредно ги презентираат раководителите на организационите единици и вработените во Царинската управа. Во истиот период во 2016 година беа спроведени 63 внатрешни истраги.

Број на спроведени внатрешни истраги по организациски делови								
Организационен дел	2016				2017			
	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Вкупно (јан.-сеп.)	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Вкупно (јан.-сеп.)
Централна управа	4	4	3	11	2	3	1	6
Царинарница Скопје	4	4	3	11	5	4	4	13
Царинарница Куманово	5	7	11	23	3	3	8	14
Царинарница Штип	/	/	2	2	/	1	3	4
Царинарница Гевгелија	5	5	3	13	2	5	3	10
Царинарница Битола	1	2	/	3	3	5	/	8
Вкупно	19	22	22	63	15	21	19	55

Во периодот јануари-септември 2017 година во врска со постапувањето на вработените согласно позитивните законски одредби, подзаконските акти и оперативните инструкции на Царинската управа, извршени се **31 внатрешна контрола**, додека во периодот јануари-септември 2016 година беа извршени 43 внатрешни контроли.

Број на спроведени внатрешни контроли по организациски единици								
Организационен дел	2016				2017			
	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Вкупно (јан.-сеп.)	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Вкупно (јан.-сеп.)
Централна управа	8	5	4	17	5	4	6	15
Царинарница Скопје	5	6	4	15	1	4	3	8
Царинарница Куманово	/	3	2	5	/	/	1	1
Царинарница Штип	/	1	/	1	/	1	1	2
Царинарница Гевгелија	/	/	3	3	/	/	2	2
Царинарница Битола	2	/	/	2	1	1	1	3
Вкупно	15	15	13	43	7	10	14	31

Во периодот јануари-септември 2017 година, преку **отворената царинска телефонска линија (197)** се примени **21 поплака** во кои странките генерално наведуваат непрофесионално однесување на царинските службеници во постапувањето при извршување на нивните обврски и овластувања. Од вкупно поднесените записи, по спроведените внатрешни истраги изготвени се 16 извештаи, односно информации со кои не утврдена основаност на содржината на поплаките, додека за 5 во тек е утврдување на фактичката состојба. Во истиот

период во 2016 година беа примени 27 поплаки за кои е утврдена неоснованост на нивната содржина.

Во периодот јануари-септември 2017 година примени се 4 „online“ пријави за незаконско, непрофесионално и коруптивно постапување на царинските службеници, пристигнати преку сервисот за пријавување на корупција на Интернет страницата на Царинската управа. Во истиот период во 2016 година исто така беа примени 4 „online“ пријави, од кои за 1 пријава е изготвен извештај за основаност на нејзината содржина.

Во овој период преку сервисот „Прашања, поплаки и сугестии“ на интернет страницата на Царинската управа е примена 1 информација за непрофесионално постапување на царинските службеници, за што е изготвена соодветна информација.

Согласно обврската, по склучување на договор за вработување со Царинската управа или по престанок на работниот однос, службените лица од Царинската управа да достават пополнет анкетен лист до Секторот за професионална одговорност, во периодот јануари-септември 2017 година евидентирани се 24 царински службеници кои доставиле **анкетен лист**, 45 кои доставиле **обрасци за промена на имотната состојба**, 5 кои доставиле **изјави за интереси** и 1 кој доставил известување за промена поврзана со поднесената **изјава за интереси**.

Во истиот период 2016 година, беа евидентирани 17 царински службеници кои доставиле анкетен лист, 42 кои доставиле образец за промена на имотна состојба, 11 кои доставиле изјава за интереси и 1 кој доставил известување за промена поврзана со поднесена изјава за интереси.

Во периодот јануари-септември 2017 година беа донесени следните документи кои се однесуваат на професионалната одговорност на вработените во Царинската управа:

- Ново дополнето **Упатство за работа на Секторот за професионална одговорност**;
- Нова редивирани и дополнета **Процедура за постапување со анкетни листови и изјави за интереси, проценка и анализа на податоци во Одделението за интегритет**;
- Ново редивирани и дополнето **Упатство за воспоставување на статистика на претставки, поплаки, предлози и граѓански дневник**;
- Регистар на ризични точки во царинското работење подложни на корупција за периодот јануари-март 2017 година, ревидиран и дополнет **Регистар на ризични точки во царинското работење подложни на корупција за периодот април-јуни 2017 година**, нов ревидиран и дополнет **Регистар на ризични точки во царинското работење подложни на корупција за периодот јули-септември 2017 година**, како и **Водич за**

најчести грешки и пропусти во севкупното работење на Царинската управа за периодот јануари-јуни 2017 година, кои се применуваат како корисна алатка за перманентно и ефикасно справување со можните кршења на царинското законодавство преку вршење на интерни контроли, а со тоа и за превенција од корупцијата.

Претставник на Царинската управа, како член на работна група за имплементација на ЕУ проект од програмата ИПА 2012 **„Зајакнување на националните капацитети во борба против организиран криминал и корупција“**, учествуваше во спроведените активности и работни состаноци, како и активности за ажурирање на **Методологијата за релевантен статистички систем за мониторинг на антикорупциската политика**.

Во периодот јануари-септември 2017 година донесени се 12 решенија со кои се изречени **дисциплински мерки** – од кои со 5 е изречена **парична казна** во износ од 15% од последната исплатена месечна нето-плата на работник во траење од 6 месеци, со 4 решенија е изречена парична казна во износ од 15% од последната исплатена месечна нето-плата на работник во траење од 3 месеци, со 2 е изречена парична казна во износ од 15% од последната исплатена месечна нето-плата на работник во траење од 1 месец и со 1 решение е изречена дисциплинска мерка **отказ на договор за вработување**.

Донесени се 2 решенија со кое предлогот за поведување на постапка за утврдување на одговорност се одбива како неоснован, а постапката се запира.

Во периодот јануари-септември 2017 година донесени се 6 решенија со кое на царински службеници им е утврдена **основната плата во намален износ** од 15% поради тоа што не ги оствариле просечните, односно очекуваните резултати од работата.

III.4. Внатрешна ревизија

Во периодот јануари-септември 2017 година во Царинската управа се извршени 13 **внатрешни ревизии**. Врз основа на извршените ревизии утврдени се 47 **наоди** и дадени се 49 **препораки за подобрување на работењето**.

Во периодот јануари-септември изготвен е **Квартален извештај** за извршените ревизии и активностите на внатрешната ревизија за IV квартал во 2016 година и степен на спроведување на препораките заклучно со IV квартал во 2016 година. Изготвен е **Квартален извештај** за извршените ревизии и активностите на внатрешната ревизија за I и II квартал во 2017 година и степен на спроведување на препораките заклучно со II квартал во 2017 година. Изготвен е **Годишен извештај** за воспоставениот внатрешен контролен систем во Царинската управа на Република Македонија за 2016 година. Изготвен е **Извештај за извршените**

ревизии и активностите на внатрешната ревизија за 2016 година, кој е доставен до Министерството за финансии – Централна единица за хармонизација, како прилог на Годишниот финансиски извештај на Царинската управа на Република Македонија.

Во периодот јануари-септември 2016 година во Царинската управа беа извршени 14 внатрешни ревизии. Врз основа на ревизиите беа утврдени вкупно 41 наод и беа дадени вкупно 42 препораки за подобрување на работењето во Царинската управа.

III.5. Наградување и унапредување

Во периодот јануари-септември 2017 година донесени се 33 **решенија** со кои на царински службеници им е утврдена **основната плата во зголемен износ од 15%**, поради тоа што работата ја извршиле со особен успех и квалитет.

Во периодот јануари-септември 2017 година во Царинската управа нема **унапредувања**.

Во периодот јануари-септември 2017 година се распишани 2 **интерни огласи** за пополнување на слободни работни места за раководни царински службеници.

По повод 14-ти април – Денот на Царинската управа, доделение се следиве награди на царински службеници:

- 1 **плакета со повелба** за долгогодишна стручна работа и постигнат успех во работата;
- 10 **пофалници** на царински службеници заради постигнување исклучителни резултати во работата;
- 5 **парични награди во висина од 10.000,00 денари** заради постигнување исклучителни резултати во работата;
- 18 **јубилејни награди за 10 години непрекината работа во Царинската управа**;
- 115 **јубилејни награди за 20 години непрекината работа во Царинската управа**;
- 13 **јубилејни награди за 30 години непрекината работа во Царинската управа**.

По повод Денот на Царинската управа на Полициската станица за гранични проверки и граничен надзор Меџитлија ѝ е доделена **плакета со повелба за особен придонес во меѓусебно успешно работење**.

Согласно Правилникот за системот на наградување на царински службеници („Сл.весник на РМ“ бр. 28/15 и 194/16) донесени се 5 **решенија за доделување на парична награда** во висина од 10.000,00 денари поради постигнати исклучителни

резултати во работењето со вонредно залагање при спроведувањето на работните задачи, поврзани со правилна примена на одредбите на Законот за акцизите, Законот за даночната постапка, Законот за парничната постапка и Законот за стечај во работењето на Секторот за правни работи, како и со континуирано залагање во извршување на сите редовни задачи и задачи вон редовните задачи со што се придонесе за поефикасно и поквалитетно работење на Царинската управа во извршување на нејзините надлежности.

IV. НАДЛЕЖНОСТ И ОРГАНИЗАЦИЈА

IV.1. Основи

Управувањето со животниот циклус на апликациите и ИКТ системите опфаќа методологија за планирање, организирање, обезбедување и управување со ресурси, со цел да се оствари успешно реализирање на специфичните задачи и цели на апликациите и ИКТ системите.

Во периодот јануари-септември 2017 година, Комитетот за управување со животен циклус на апликации – КУЖЦА продолжи со своите активности поврзани со управувањето со животниот циклус на апликациите и ИКТ системите со цел остварување на планираните проектни задачи и цели и осигурување дека апликациите и ИКТ системите се користат и одржуваат правилно, со запазување на претходно поставените ограничувања кои се однесуваат на поставениот опсег, буџет и временски рок.

Во периодот јануари-септември 2017 година до КУЖЦА се поднесени 4 Предлог проектни документи од кои 2 се однесуваат за унапредување на EXIM системот, 1 кој се однесува на измени и дополнувања на модулот за евиденција на дисциплински постапки во ЕДМС и 1 се однесува на креирање на датотека за електронска размена на податоци со Трезор на Министерството за финансии.

Во врска со јавните набавки за надградби или набавки на нови електронски системи или ИТ опрема, во периодот јануари-септември 2017 година се започнати и се во различен стадиум на реализација следните јавни набавки: избрани се понудите за телекомуникациски услуги, за одржување на системот EXIM, за јавна набавка на дигитални сертификати, за јавна набавка и миграција на „Exchange“ и „Active Directory“ со вклучена набавка на лиценци, како и за одржување на „ИИС“. Избрана е понуда за јавна набавка на материјали за АОП, освен за третиот Лот, за кој пак е дополнително доставена техничка спецификација. Се очекува објава на јавна набавка за сертификација по ISO 27000¹⁰ стандардот. Се врши истражување на пазарот за јавна набавка за одржување и развој на НЦТС. Во тек е постапката за отворање на понуди за јавна набавка на ИТ опрема. Се подготвува техничка спецификација за јавна набавка за одржување и развој на системот „ИТО“. Се чека одговор од Советот за јавни набавки за обновување на лиценци за „Microsoft Office“, „Oracle“ и „Windows“.

Изработени се и месечни извештаи за обемот на употреба и функционирање на апликациите кои се користат од страна на царинските службеници и економските оператори, како и месечни извештаи за работа на Секторот за информатички и комуникациски технологии. Индикаторите за користење на апликациите се на очекуваното ниво, со намален број на инциденти.

IV.2. Административни постапки

Користење на електронскиот систем за управување со документи (ЕДМС)								
Организацион ен дел	2016				2017			
	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Вкупно (јан.-сеп.)	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Вкупно (јан.-сеп.)
Корисници	1.135	1.135	1.134	1.134	1.131	1.126	1.110	1.110
Пристапи	82.621	88.513	75.673	246.807	73.284	73.194	68.738	215.216
Отворени предмети	22.526	24.746	21.977	69.249	21.151	21.953	21.125	64.229

Во периодот јануари-септември 2017 година остварени се 215.216 пристапи и креирани се 64.229 предмети, а притоа се регистрирани 1.110 корисници на системот.

Во периодот јануари-септември 2016 година беа остварени 246.807 пристапи и беа креирани 69.249 предмети, а притоа беа регистрирани 1.134 корисници.

Во периодот јануари-септември 2017 година најголем број на предмети се креирани во областа на скратени управни постапки (9.649), управни постапки (1.509), акцизни постапки (1.337) и прекршочни и мандатни постапки (1.259).

IV.3. Безбедност и комуникација

Видеоконференцискиот систем на Царинската управа е можност за видеоконференциско присуство на функционерите на органите на државна управа на седниците на Комисијата за економски систем и на седниците на Владата на Република Македонија. Во системот се вклучени 229 корисници од органите на државната управа, кои во периодот јануари-септември 2017 реализираа 1.000 повици, видеоконференциски присуства на седниците на Комисијата за економски систем и на Владата на Република Македонија. Во рамки на Царинската управа во системот се вклучени 50 корисници кои во текот на овој период остварија 118 видеоконференциски повици. Во периодот јануари-септември 2016 органите на државната управа остварија 2.182 повици, додека корисниците од Царинската управа остварија 263 повици.

IV.4. ИКТ поддршка

Во периодот јануари-септември 2017 година во Царинската управа беа во функција голем број апликации наменети за поддршка на царинските службеници и на економските оператори, поддржани со масовна хардверска и комуникациска опрема. Просечната достапност на ИКТ системите и апликациите изнесуваше 99,2%.

Назив на апликација	Тип индикатор	2016				2017			
		Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Вкупно (јан.-сеп.)	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Вкупно (јан.-сеп.)
ЕХИМ Лиценци	корисници	6.025	6.157	6.262	6.262	6.476	6.539	6.582	6.582
	пристапи	112.266	123.348	118.579	354.193	117.695	124.983	121.594	364.272
ЕХИМ Квоти	корисници	6.025	6.157	6.262	6.262	6.476	6.539	6.582	6.582
	пристапи	1.766	1.605	1.556	4.927	1.689	1.757	1.701	5.147
Веб портал	корисници	15.839	14.843	13.966	13.966	18.137	7.586	9.316	9.316
	пристапи	44.794	339.786	445.827	830.407	464.376	297.133	175.097	936.606
АСИКУДА	корисници	2.315	2.158	2.024	2.024	6.131	2.009	2.019	2.019
	пристапи	632.579	689.617	619.963	1.942.159	632.374	647.196	619.727	1.899.297
Работно Време	корисници	1.135	1.135	1.134	1.134	3.390	1.126	1.110	1.110
	пристапи	194.716	167.871	150.157	512.744	173.252	141.785	142.592	457.629
Лука	корисници	112	113	110	110	336	112	109	109
	пристапи	23.572	18.419	17.871	59.862	22.213	13.905	11.593	47.711
ЕДМС	корисници	1.135	1.135	1.134	1.134	3.390	1.126	1.110	1.110
	пристапи	83.511	88.513	75.673	247.697	73.284	73.194	68.738	215.216
ПЕК	корисници	450	452	453	453	1.376	463	463	463
	пристапи	6.404	6.683	7.643	20.730	5.761	6.318	6.319	18.398
Бордер	корисници	963	966	1.001	1.001	2.976	975	965	965
	пристапи	141.304	142.651	145.879	429.834	135.531	144.214	99.017	378.762
НКТС	корисници	831	850	866	866	2.689	913	930	930
	пристапи	75.556	83.157	74.243	232.956	73.568	84.300	90.794	248.662

IV.5 Управување со финансиски и нефинансиски ресурси

Во однос на уредби, упатства и процедури кои се однесуваат на работата на Секторот за административни и технички работи, во периодот јануари-септември 2017 година донесени се:

- **Упатство за обезбедување на имот и лица во Царинската управа**, со кое се уредува начинот на обезбедување на имотот и лицата во просториите на Царинската управа;
- **Корисничко упатство за работа со модулот за евиденција на основни средства**, кое овозможува евидентирање на набавени, донирани и вишок на основни средства, задолжување на вработен со основно средство и евидентирање на локација и организациона единица во која се наоѓа основното средство, евидентирање на преносот (движењето) на основното средство од еден на друг вработен или од една во друга просторија, евидентирање на кусоци, расходувањето, отуѓени и уништени основни средства во Царинската управа и извештаи за евиденцијата на основни средства.

V. ОЛЕСНУВАЊЕ И ЗАБРЗУВАЊЕ НА ЦАРИНСКИТЕ ПОСТАПКИ

V.1. Услови за спроведување на царинските формалности

Царинската управа перманентно работи на одржување на постојните и воведување на нови можности за олеснување и забрзување на царинските постапки и условите за нивно спроведување, со поддршка од информатичка и комуникациска технологија.

V.2. Е-Царина

V.2.1. Нов софтвер за обработка на царински декларации

Во периодот јануари-септември 2017 година продолжија активностите за развој на новиот Систем за обработка на царински декларации и акцизни документи (СОЦДАД), започнат во јули 2012 година, кој треба да го замени постојниот систем ASYCUDA.

Во овој период членовите на работните групи, заедно со испорачателот на овој систем, работеа на имплементација на модулите на системот од четвртата испорака (од вкупно 5 испораки). Во периодот јануари-септември 2017 година успешно завршија тестирањата на фаза број 4 и се отпочна со подготовки за почнување на фаза 5 од овој проект, а се одржаа и повеќе работилници во насока на полесна имплементација на фаза 5 од проектот.

Во овој период се одвиваше редовната комуникација со експертите на изведувачот, со цел разрешување на отворените прашања и проблеми.

Со воведување на СОЦДАД, Царинската управа ќе обезбеди безбедно и интероперативно ИТ решение во согласност со стандардите на СЦО и ЕУ, целосно бесхартиена околина при спроведување на царинските и акцизните постапки, преку размена на електронски податоци со економските оператори и другите државни институции, забрзување на царинските и акцизните постапки за економските оператори и целосна компатибилност со системите на ЕУ.

V.2.2. EXIM

На крајот од периодот јануари-септември 2017 година, во EXIM¹¹ беа регистрирани **6.582 економски оператори** – корисници на системот, кои преку 12¹² (од 17

¹¹ Електронскиот систем за издавање увозни и извозни дозволи и тарифни квоти - EXIM е достапен на Web страницата на Царинската управа од јануари 2008 година и оттогаш наваму масовно се користи од економските оператори (работата на EXIM е уредена со

регистрирани) државни органи, директно вклучени во постапката на издавање на дозволите, можеа да аплицираат за 60 различни видови **увозни, извозни и транзитни дозволи и тарифни квоти**.

Во периодот јануари-септември 2017 година апликацијата се користеше редовно, при што преку EXIM се **издадени 66.534 дозволи и 5.150 квоти**.

Најголем број од издадените дозволи во овој период се однесуваат на увоз на прехранбени производи (26,3 илјади), потврди за органолептички преглед (9,8 илјади), ветеринарни документи (9,5 илјади), согласности за царинење на стока за општа употреба (8 илјади), лекови (2,7 илјади) и медицински помагала (4,2 илјади).

Просечното време за добивање на овие дозволи во периодот јануари-септември 2017 година изнесуваше околу 1,74 часа.

БРОЈ НА УВОЗНИ И ИЗВОЗНИ ДОЗВОЛИ ИЗДАДЕНИ ПРЕКУ EXIM								
Име на дозволата	2016				2017			
	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Вкупно (јан.-сеп.)	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Вкупно (јан.-сеп.)
Одобрение за увоз на ветеринарно медицински препарати	46	51	29	126	51	56	48	155
Документ за ветеринарна проверка на продукти за исхрана на животни при увоз	133	153	128	414	138	147	133	418
Ветеринарен влезен документ за живи животни	64	59	70	193	74	61	56	191
Ветеринарен влезен документ за производи од животинско потекло	3.156	3.349	3.266	9.771	2.860	3.350	3.341	9.551
Согласност пратката со храна, производи и материјали кои доаѓаат во контакт со храната да влезе на територијата на Република Македонија	7.775	8.881	8.568	25.224	8.114	9.266	8.975	26.355
Одобрение за пренесување (трансфер) на оружје и муниција при увоз	12	30	16	58	20	27	26	73
Дозвола за извоз на прекурсори	32	23	37	92	39	29	23	91
Дозвола за извоз на опијотни дроги и психотропни супстанции	101	120	122	343	126	134	96	356
Дозвола за увоз на прекурсори	58	62	64	184	59	59	67	185
Одобрение за увоз на лекови	907	990	914	2.811	950	894	878	2.722
Одобрение за увоз на медицински помагала	1.235	1.365	1.352	3.952	1.415	1.494	1.284	4.193
Одобрение за увоз на опасни и други видови на хемикалии	284	336	305	925	250	310	322	882
Дозвола за увоз на опијотни дроги и психотропни супстанции	31	45	35	111	49	34	32	115
Дозвола за транспорт/транзит на опасни материји	333	351	349	1.033	323	390	402	1.115
Согласност за царинење на предмети за општа употреба	2.366	2.642	2.655	7.663	2.475	2.800	2.719	7.994
Потврда за извршен органолептички преглед и земени мостри	3.864	3.149	2.167	9.180	3.845	3.319	2.682	9.846
Уверение за извоз и изнаесување на незащитени културни добра	86	137	148	371	101	129	120	350
Други дозволи	596	706	567	1.869	635	680	627	1.942
ВКУПНО	21.079	22.449	20.792	64.320	21.524	23.179	21.831	66.534

V.3. Обем на извршени работи

V.3.1. Царински и акцизни одобренија и лиценци

На крајот на септември 2017 година, вкупно **247** компании имаа одобрение за вршење работи на **застапување во царински постапки**, додека во септември 2016 имаше **327** вакви компании. На крајот на септември 2017 година бројот на **физички лица – иматели на лиценци за вршење работи на застапување во царински постапки** изнесува **1.135**, додека во септември 2016 година имаше **1.275** вакви лица.

Најзастапен вид **царинска постапка со економски ефект** е увозот за облагородување, по што следи царинско складирање и извозот за облагородување. Имателите на ваков вид на одобренија во најголем процент припаѓаат на текстилната индустрија, по што следат иматели од областа на чевларската индустрија и металургијата. На крајот на септември 2017 година **172** трговски

повеќе интерни акти на Царинската управа, како и со Уредба донесена од страна на Владата на Република Македонија).

¹² Покрај овие 12, во постапката на издавање на дозволи преку системот индиректно се вклучени уште 2 државни органи.

друштва се иматели на одобренија за **увоз за облагородување** и **12** трговски друштва поседуваат одобренија за **извоз за облагородување**. Одобренија за **царинско складирање** поседуваат **86** трговски друштва. Издадените одобренија за **еднократна примена** во периодот јануари-септември 2017 година изнесуваат **4.113**.

На крајот на септември 2016 година, 169 трговски друштва биле иматели на одобренија за увоз за облагородување и 13 трговски друштва поседувале одобренија за извоз за облагородување, додека 82 трговски друштва поседувале одобренија за царинско складирање. Бројот на издадени одобренија за еднократна примена во периодот јануари-септември 2016 година изнесувал 3.870.

На крајот на септември 2017 година активни се **215 одобренија за поедноставени царински постапки** од кои **47** одобренија за **локално царинење при увоз**, **69** одобренија за **локално царинење при извоз**, **62** одобренија за **овластен примач во транзит**, **30** одобренија за **овластен испраќач** и **7** одобренија за **поедноставено декларирање**.

Во септември 2016 биле активни 221 одобрение за **поедноставени царински постапки**.

Заклучно со септември 2017 година важечки се **552 Задолжителни тарифни информации (ЗТИ)** кои ги издава Царинската управа по писмено барање од страна на правно или физичко лице за утврдување на тарифната ознака за одреден тип на стока, со цел да се утврдат царинските и другите давачки или примена на нетарифни мерки за планиран увоз или извоз. Во септември 2016 година биле важечки 587 ЗТИ. ЗТИ има важност од 3 години и придонесува за упростување и забрзување на царинските постапки во делот на тарифно распоредување на стоките, за зголемување на предвидливоста на царинското постапување на економските оператори, како и за еднообразна примена на Царинската тарифа и правилна наплата на царинските давачки.

Во периодот јануари-септември 2017 година издадени се **4 нови одобренија за одобрен извозник**. Бројот на издадени одобренија за одобрен извозник заклучно со крајот на 2016 година изнесуваше 131. Овој број континуирано се зголемува во текот на 2017 година, односно се зголемува и листата на одобрени извозници иматели на ова одобрение, па така вкупниот број на издадени одобренија за одобрен извозник заклучно со септември 2017 година изнесува 135, од кои 127 се активни. Со издавање на одобрението за одобрен извозник на имателот му се овозможува поедноставување на постапката за докажување на потеклото при извоз, односно му се овозможува да изготвува изјави во фактура со кои го докажува преференцијаното потекло без разлика на вредноста на стоката за која се однесува изјавата. Ова е особено важно доколку извозникот веќе поседува и одобрение за локално царинење и извозната постапка ја извршува надвор од царинските терминали и надвор од работното време.

Вкупниот број на активни **одобренија за одложено плаќање** на крајот на септември 2017 година изнесува 175, додека на крајот на септември 2016 година изнесуваше 154.

На крајот на септември 2017 година вкупниот број на **активни акцизни дозволи** по економски оператори изнесува 82. На крајот на септември 2016 година, вкупниот број на активни акцизни дозволи по економски оператори изнесуваше 87.

На крајот на периодот јануари-септември 2017 година вкупниот број на **активни одобренија за акцизно повластено користење** по економски оператори изнесува 315. На крајот на септември 2016 година вкупниот број на активни одобренија за акцизно повластено користење по економски оператори изнесуваше 348.

V.3.2. Преференцијално потекло на стоките

Република Македонија има склучено договори за слободна трговија со Турција, Украина и државите членки на ЕУ, ЕФТА и ЦЕФТА.

Реализираниот надворешен трговски промет во периодот јануари-септември 2017 година, за кој е користен доказ за преференцијално потекло, изнесува 314,17 милијарди денари и е зголемен во однос на истиот период во 2016 година кога изнесуваше 293,58 милијарди денари. Најголем дел од овој промет е остварен со земјите членки на ЕУ и изнесува 256,78 милијарди денари или 81,73% и е зголемен во однос на истиот период во 2016 година кога изнесуваше 242,54 милијарди денари. Размената со земјите членки на ЦЕФТА во периодот јануари-септември 2017 година изнесува 43,65 милијарди денари или 13,89% од вкупно остварениот промет со преференцијално потекло и е зголемен во однос на истиот период во 2016 година кога изнесуваше 38,11 милијарди денари. Најголем процент од остварениот промет со преференцијално потекло со земјите членки на ЦЕФТА отпаѓа на трговската размена со Србија.

ВКУПНО КОРИСТЕЊЕ НА ДОГОВОРИТЕ ЗА СЛОБОДНА ТРГОВИЈА (Во милијарди денари)																
Договорна страна	Увоз и извоз во 2016 година								Увоз и извоз во 2017 година							
	Прв квартал		Втор квартал		Трет квартал		Вкупно (јан.-сеп.)		Прв квартал		Втор квартал		Трет квартал		Вкупно (јан.-сеп.)	
	МКД	%	МКД	%	МКД	%	МКД	%	МКД	%	МКД	%	МКД	%	МКД	%
ЕУ	77,47	84,40	82,53	81,55	82,54	82,06	242,54	82,62	80,06	83,25	88,07	80,84	88,65	81,28	256,78	81,73
ЕФТА	0,28	0,31	0,40	0,40	0,41	0,41	1,09	0,37	0,42	0,44	0,49	0,45	0,46	0,42	1,37	0,44
ЦЕФТА	10,37	11,30	13,70	13,53	14,04	13,96	38,11	12,98	11,93	12,40	15,86	14,56	15,86	14,54	43,65	13,89
Албанија	0,77	0,84	1,21	1,20	1,18	1,17	3,16	1,08	0,96	0,99	1,33	1,22	1,19	1,09	3,47	1,11
Б и Х	1,54	1,68	2,06	2,03	2,08	2,07	5,68	1,94	1,63	1,70	2,04	1,88	2,26	2,07	5,93	1,89
Црна Гора	0,35	0,38	0,48	0,48	0,58	0,57	1,41	0,48	0,39	0,40	0,56	0,52	0,63	0,58	1,58	0,50
Косово	1,99	2,17	2,56	2,53	2,81	2,80	7,36	2,51	2,56	2,67	3,40	3,12	3,43	3,15	9,39	2,99
Србија	5,69	6,20	7,34	7,25	7,36	7,32	20,40	6,95	6,36	6,61	8,48	7,78	8,31	7,62	23,14	7,37
Молдавија	0,03	0,03	0,04	0,04	0,03	0,03	0,10	0,04	0,03	0,03	0,06	0,05	0,04	0,03	0,12	0,04
Турција	3,65	3,97	4,43	4,38	3,54	3,52	11,62	3,96	3,69	3,84	4,41	4,05	3,98	3,65	12,08	3,84
Украина	0,01	0,01	0,15	0,15	0,05	0,05	0,21	0,07	0,07	0,07	0,10	0,09	0,13	0,12	0,30	0,09
Вкупно	91,78	100,00	101,21	100,00	100,58	100,00	293,58	100,00	96,16	100,00	108,94	100,00	109,07	100,00	314,17	100,00

V.4. Промет на товарни моторни возила (ТМВ) на граничните премини

Во периодот јануари-септември 2017 година на граничните премини за патен сообраќај вкупно транзитирале околу 644 илјади ТМВ, од кои околу 349 илјади полни, а околу 295 илјади празни ТМВ. Најголем промет е остварен на граничните премини со Грција, и тоа околу 242 илјади ТМВ или околу 38%. Најголем промет по поединечни премини е остварен на ГП Богородица со околу 24% од вкупниот промет. Во истиот период минатата 2016 година вкупно транзитираа околу 652 илјади ТМВ, од кои околу 359 илјади полни и околу 293 илјади празни ТМВ.

Граничен премин		ВКУПЕН ПРОМЕТ НА ТМВ ПО ГРАНИЧНИ ПРЕМИНИ (ВО ИЛЈАДИ)																				
		Косово			Србија			Бугарија			Грција			Албанија					Вкупно			
		Блаце	Јакинце	Вкупно	Табановце	Пелинце	Вкупно	Деве Баир	Делчево	Ново Село	Вкупно	Доран	Богородица	Медитлија	Вкупно	Стење	Кафасан	Св.Наум		Блато	Вкупно	
2016	Прв квартал	Полни	6,3	0,0	6,3	41,5	0,0	41,5	7,0	3,7	4,6	15,3	14,2	24,7	2,5	41,4	0,1	7,8	0,0	0,1	8,1	112,6
		Празни	14,0	1,1	15,1	13,8	0,0	13,8	5,7	4,2	6,3	16,2	6,0	23,1	3,7	32,9	0,3	5,7	0,1	0,6	6,6	84,7
		Вкупно	20,3	1,1	21,4	55,3	0,0	55,3	12,7	7,9	10,9	31,5	20,2	47,8	6,2	74,3	0,4	13,5	0,1	0,7	14,7	197,2
	Втор квартал	Полни	10,6	0,0	10,6	45,9	0,0	45,9	7,9	3,8	5,1	16,7	12,9	24,2	2,4	39,6	0,0	12,9	0,0	0,2	13,1	126,0
		Празни	23,1	2,5	25,5	16,0	0,0	16,0	6,2	4,3	6,7	17,0	6,2	22,2	4,4	32,8	0,3	10,5	0,0	0,9	11,8	103,1
		Вкупно	33,7	2,5	36,1	61,8	0,0	61,8	14,0	8,0	11,7	33,7	19,2	46,4	6,8	72,4	0,5	23,4	0,0	1,1	24,9	229,1
	Трет квартал	Полни	10,2	0,0	10,2	35,2	0,2	35,5	7,7	5,0	3,8	16,5	17,8	24,3	1,4	43,5	0,1	14,5	0,0	0,2	14,8	120,5
		Празни	22,4	1,6	24,0	15,1	0,1	15,1	5,5	5,5	6,1	17,1	5,8	28,5	2,6	36,9	0,7	10,7	0,1	1,0	12,4	105,5
		Вкупно	32,6	1,6	34,2	50,3	0,3	50,6	13,2	10,5	9,9	33,6	23,6	52,8	4,1	80,4	0,8	25,1	0,1	1,2	27,2	226,0
	Вкупно (јан.-сеп.)	Полни	27,1	0,0	27,1	122,6	0,2	122,8	22,7	12,5	13,5	48,5	44,9	73,2	6,4	124,5	0,2	35,2	0,0	0,5	35,9	359,0
		Празни	59,5	5,2	64,6	44,9	0,1	45,0	17,4	14,0	19,1	50,3	18,1	73,8	10,7	102,6	1,2	26,8	0,2	2,5	30,9	293,3
		Вкупно	86,6	5,2	91,7	167,4	0,3	167,7	39,9	26,4	32,5	98,8	63,0	147,0	17,1	227,1	1,7	62,0	0,2	3,0	66,8	652,3
2017	Прв квартал	Полни	6,5	0,0	6,5	28,4	0,0	28,4	7,4	3,3	3,3	14,0	20,0	24,5	3,2	47,7	0,1	13,0	0,0	0,2	13,3	109,8
		Празни	14,5	0,8	15,3	13,6	0,0	13,6	5,6	3,9	6,3	15,9	6,5	23,2	3,0	32,8	0,3	8,0	0,1	0,8	9,3	86,8
		Вкупно	20,9	0,8	21,8	42,0	0,0	42,0	13,1	7,2	9,6	29,8	26,6	47,7	6,2	80,5	0,4	21,1	0,1	1,0	22,6	196,7
	Втор квартал	Полни	12,4	0,0	12,4	33,8	0,0	33,8	9,3	3,7	3,8	16,7	19,4	28,8	2,1	50,2	0,1	14,8	0,0	0,2	15,1	128,1
		Празни	22,7	1,6	24,3	16,4	0,1	16,5	6,3	4,1	7,1	17,5	6,4	27,7	2,9	37,0	0,5	10,2	0,1	1,0	11,7	107,0
		Вкупно	35,1	1,6	36,7	50,3	0,1	50,3	15,5	7,8	10,9	34,2	25,7	56,5	5,0	87,2	0,6	25,0	0,1	1,2	26,7	235,1
	Трет квартал	Полни	10,5	0,0	10,5	27,8	0,0	27,8	9,9	3,6	3,4	17,0	16,8	23,4	1,6	41,8	0,1	13,7	0,0	0,3	14,1	111,2
		Празни	21,3	1,8	23,1	16,5	0,1	16,6	6,7	4,5	6,3	17,6	5,8	24,4	3,0	33,2	0,5	9,5	0,1	0,8	11,0	101,4
		Вкупно	31,8	1,8	33,6	44,4	0,1	44,4	16,7	8,1	9,8	34,6	22,5	47,8	4,6	75,0	0,7	23,2	0,1	1,1	25,1	212,6
	Вкупно (јан.-сеп.)	Полни	29,3	0,0	29,3	90,0	0,0	90,0	26,6	10,5	10,5	47,7	56,1	76,7	6,9	139,7	0,3	41,5	0,0	0,6	42,4	349,2
		Празни	58,5	4,2	62,7	46,6	0,1	46,7	18,6	12,6	19,7	50,9	18,7	75,4	8,9	103,0	1,3	27,8	0,2	2,6	32,0	295,2
		Вкупно	87,8	4,2	92,0	136,6	0,1	136,7	45,3	23,1	30,2	98,6	74,8	152,0	15,8	242,6	1,6	69,2	0,2	3,3	74,4	644,4

V.5. Обработени царински декларации

Во периодот јануари-септември 2017 година обработени се 761 илјада царински декларации од кои најголемиот дел се однесуваат на увоз (околу 44,36%) и транзит (околу 31,26%), по кои следи извозот (околу 21,80%) и повторниот извоз (околу 2,58% од вкупно обработените декларации). Учеството на поедноставените постапки во вкупните извозни и увозни постапки изнесува 29,43%. Притоа, поедноставените постапки во извозот учествуваат со 44,18%, а во увозот со 22,19%.

БРОЈ НА РЕАЛИЗИРАНИ ЦАРИНСКИ ПОСТАПКИ (во илјади)								
Вид на царинска постапка	2016				2017			
	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Вкупно (јан.-сеп.)	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Вкупно (јан.-сеп.)
Транзитна	74,8	83,7	74,3	232,9	70,7	81,4	85,8	237,9
Извоз	43,5	53,8	54,0	151,3	46,0	60,1	59,8	165,9
Редовен извоз	24,1	29,8	29,4	83,3	24,0	33,6	32,8	90,4
Поедноставена постапка при извоз	18,7	23,2	23,8	65,7	21,3	25,7	26,2	73,3
Привремен извоз	0,8	0,8	0,8	2,4	0,6	0,7	0,8	2,1
Увоз	94,8	117,4	108,6	320,9	100,5	120,8	116,4	337,6
Редовен увоз	72,9	86,7	75,5	235,1	70,3	85,0	84,0	239,3
Поедноставена постапка при увоз	14,7	22,2	25,9	62,9	23,0	27,2	24,7	74,9
Царинско складирање	1,8	1,7	1,7	5,2	1,8	1,8	1,9	5,5
Привремен увоз	4,8	6,0	4,7	15,5	4,9	6,2	5,1	16,2
Увоз на привремено извезена стока	0,6	0,7	0,8	2,1	0,5	0,6	0,7	1,8
Повторен извоз	6,9	6,8	6,4	20,1	6,5	6,5	6,7	19,7
Вкупно	220,0	261,7	243,4	725,1	223,6	268,8	268,6	761,0

Во периодот јануари-септември 2017 година вообичаено доминираше патниот сообраќај со околу 97,08% од вкупно обработените царински декларации. Железничкиот сообраќај учествуваше со 0,46%, а авио-сообраќајот со 2,92%.

ОБРАБОТЕНИ ДЕКЛАРАЦИИ СПОРЕД ВИД НА ТРАНСПОРТ (во илјади)							
Вид на транспорт		Патен	Железнички	Авионски	Поштенски	Друг	Вкупно
2016	Прв квартал	Увоз	91,00	0,60	3,80	0,50	95,80
		Извоз	42,90	0,20	3,80	0,00	46,90
		Транзит	72,00	4,40	0,00	0,00	76,34
		Вкупно	205,90	5,10	7,50	0,50	219,08
	Втор квартал	Увоз	113,70	0,70	3,90	0,40	118,87
		Извоз	56,20	0,20	3,80	0,00	60,21
		Транзит	83,70	0,00	0,00	0,00	83,72
		Вкупно	253,60	1,00	7,70	0,60	262,90
	Трет квартал	Увоз	110,90	0,70	4,60	0,40	116,83
		Извоз	59,00	0,30	3,80	0,00	63,26
		Транзит	74,20	0,00	0,00	0,00	74,22
		Вкупно	244,10	1,10	8,50	0,50	254,31
	Вкупно (јан.-сеп.)	Увоз	315,60	2,00	12,30	1,30	331,50
		Извоз	158,10	0,70	11,40	0,00	170,37
		Транзит	229,90	4,40	0,00	0,00	234,28
		Вкупно	703,60	7,20	23,70	1,60	736,29
2017	Прв квартал	Увоз	101,20	0,50	3,50	0,30	105,70
		Извоз	48,80	1,40	4,10	0,00	54,30
		Транзит	72,90	0,00	0,00	0,00	72,90
		Вкупно	222,90	1,90	7,60	0,30	232,90
	Втор квартал	Увоз	119,22	0,72	3,63	0,35	124,11
		Извоз	63,45	0,26	4,13	0,06	67,89
		Транзит	81,40	0,02	0,00	0,00	81,42
		Вкупно	264,04	0,96	7,80	0,55	273,39
	Трет квартал	Увоз	114,93	0,52	3,53	0,34	119,48
		Извоз	62,64	0,12	3,71	0,07	66,57
		Транзит	85,71	0,04	0,00	0,00	85,75
		Вкупно	263,28	0,68	7,24	0,41	271,79
	Вкупно (јан.-сеп.)	Увоз	335,34	1,74	10,66	0,99	349,29
		Извоз	174,89	1,77	11,94	0,12	188,75
		Транзит	240,01	0,06	0,00	0,00	240,07
		Вкупно	750,22	3,54	22,64	1,26	778,08

Во периодот јануари-септември 2017 година најголем дел од вкупниот број на декларации се обработени во Царинарница Скопје и тоа 36%. Во Царинарница Гевгелија обработени се 25,4% од вкупниот број на декларации, а во Царинарница Куманово обработени се 21,9% од вкупниот број на декларации. Останатите 16,7% се обработени во Царинарница Битола (9%) и Царинарница Штип (7,7%).

ВКУПНО ОБРАБОТЕНИ ЦАРИНСКИ ДЕКЛАРАЦИИ ВО 2017 ГОДИНА ПО ЦАРИНСКИ ИСПОСТАВИ (ВО ИЛЈАДИ)																
Царинска испостава	2016								2017							
	Прв квартал		Втор квартал		Трет квартал		Вкупно (јан.-сеп.)		Прв квартал		Втор квартал		Трет квартал		Вкупно (јан.-сеп.)	
	Број	%	Број	%	Број	%	Број	%	Број	%	Број	%	Број	%	Број	%
Царинарница Скопје	77,9	35,0	95,7	36,2	87,4	35,5	260,9	35,6	83,4	36,1	98,9	36,1	96,8	35,6	279,1	36,0
1 Ци Скопје 1	23,1	10,4	28,9	10,9	26,3	10,7	78,4	10,7	27,0	11,7	34,0	12,4	31,3	11,5	92,3	11,9
2 Ци Скопје 2	20,0	9,0	22,6	8,6	21,7	8,8	64,3	8,8	20,3	8,8	22,3	8,1	21,8	8,0	64,4	8,3
3 Ци Скопје 3	9,1	4,1	10,5	4,0	9,7	3,9	29,2	4,0	9,7	4,2	10,0	3,6	9,6	3,5	29,2	3,8
4 Ци Скопје 4	5,0	2,2	5,6	2,1	5,5	2,2	16,1	2,2	6,8	2,9	8,0	2,9	7,6	2,8	22,4	2,9
5 Ци Слободна зона Скопје	4,0	1,8	4,2	1,6	3,5	1,4	11,7	1,6	4,1	1,8	4,8	1,7	4,6	1,7	13,5	1,7
6 Ци Пошта Скопје	0,7	0,3	0,7	0,3	0,7	0,3	2,1	0,3	0,7	0,3	0,7	0,3	0,7	0,3	2,1	0,3
7 Ци Аеродром Скопје	8,0	3,6	7,8	3,0	8,4	3,4	24,2	3,3	7,3	3,2	7,3	2,7	6,8	2,5	21,5	2,8
8 Ци Блаце	5,3	2,4	11,5	4,4	8,4	3,4	25,2	3,4	5,1	2,2	8,4	3,1	11,3	4,2	24,9	3,2
9 Ци Тетово	2,4	1,1	3,9	1,5	3,2	1,3	9,5	1,3	2,2	0,9	3,4	1,2	3,2	1,2	8,7	1,1
Царинарница Куманово	53,9	24,2	61,3	23,2	54,3	22,1	169,5	23,1	51,9	22,5	58,9	21,5	59,3	21,8	170,1	21,9
10 Ци Куманово	7,9	3,5	9,3	3,5	7,3	3,0	24,4	3,3	7,6	3,3	8,0	2,9	8,4	3,1	24,0	3,1
11 Ци Табановце Автопат	38,1	17,1	42,5	16,1	39,3	16,0	119,9	16,4	36,6	15,8	41,6	15,2	41,6	15,3	119,7	15,4
12 Ци ЖС Табановце				0,0		0,0	0	0,0	0			0,0		0,0	0	0,0
13 Ци Деве Баир	8,1	3,6	9,4	3,6	7,7	3,1	25,2	3,4	7,7	3,3	9,3	3,4	9,3	3,4	26,4	3,4
Царинарница Штип	18,2	8,2	20,2	7,6	19,4	7,9	57,8	7,9	18,4	8,0	20,4	7,5	21,1	7,8	59,9	7,7
14 Ци Штип	12,2	5,5	13,7	5,2	13,1	5,3	39,0	5,3	12,9	5,6	14,1	5,1	14,4	5,3	41,3	5,3
15 Ци Делчево	4,4	2,0	4,7	1,8	4,6	1,9	13,7	1,9	3,9	1,7	4,3	1,6	4,6	1,7	12,8	1,7
16 Ци Велес	1,5	0,7	1,8	0,7	1,7	0,7	5,0	0,7	1,7	0,7	2,1	0,8	2,1	0,8	5,9	0,8
Царинарница Гевгелија	55,5	24,9	66,2	25,1	64,9	26,4	186,6	25,5	56,4	24,5	71,6	26,1	69,4	25,6	197,4	25,4
17 Ци Богородица	18,1	8,1	15,0	5,7	13,7	5,6	46,8	6,4	11,3	4,9	16,1	5,9	18,2	6,7	45,6	5,9
18 Ци Гевгелија	10,6	4,8	14,5	5,5	13,9	5,7	39,0	5,3	12,6	5,5	16,5	6,0	15,8	5,8	44,9	5,8
19 Ци Кавадарци	11,8	5,3	18,2	6,9	22,4	9,1	52,5	7,2	20,0	8,7	22,5	8,2	21,1	7,8	63,6	8,2
20 Ци Струмица	3,0	1,4	6,3	2,4	4,1	1,7	13,4	1,8	2,7	1,2	7,0	2,6	4,4	1,6	14,1	1,8
21 Ци Ново Село	3,7	1,7	4,7	1,8	3,7	1,5	12,1	1,7	3,4	1,5	3,6	1,3	3,8	1,4	10,8	1,4
22 Ци Дојран	8,2	3,7	7,5	2,8	7,1	2,9	22,8	3,1	6,5	2,8	5,8	2,1	6,1	2,3	18,4	2,4
Царинарница Битола	17,2	7,7	20,9	7,9	19,8	8,1	58,0	7,9	20,6	8,9	24,2	8,8	25,0	9,2	69,8	9,0
23 Ци Битола	4,2	1,9	3,9	1,5	3,4	1,4	11,5	1,6	4,4	1,9	4,3	1,6	4,2	1,6	12,9	1,7
24 Ци Мешитлија	3,6	1,6	3,3	1,2	2,5	1,0	9,3	1,3	4,1	1,8	3,5	1,3	3,1	1,2	10,7	1,4
25 Ци Прилеп	2,8	1,2	3,4	1,3	3,7	1,5	9,9	1,4	3,4	1,5	4,7	1,7	4,5	1,7	12,6	1,6
26 Ци Охрид	0,6	0,3	0,6	0,2	0,8	0,3	2,0	0,3	0,6	0,3	0,7	0,3	0,7	0,3	2,1	0,3
27 Ци Охрид Аеродром	0,1	0,0	0,2	0,1	0,3	0,1	0,6	0,1	0,1	0,0	0,2	0,1	0,3	0,1	0,6	0,1
28 Ци Струга	2,2	1,0	3,0	1,1	2,8	1,1	8,0	1,1	2,6	1,1	3,2	1,1	3,2	1,2	8,9	1,1
29 Ци Кафасан	3,9	1,7	6,4	2,4	6,3	2,6	16,6	2,3	5,5	2,4	7,6	2,8	8,8	3,3	21,9	2,8
30 Ци Блато	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0
Вкупно	222,7	100,0	264,2	100,0	245,8	100,0	732,7	100,0	230,6	100,0	274,0	100,0	271,6	100,0	776,3	100,0

V.6. Наплатени приходи

Во периодот јануари-септември 2017 година остварен е **вкупен приход** од 57.383,96 милиони денари. Овој износ е:

↑ поголем за 0,4% во однос на **планираниот приход** од 57.166,45 милиони денари и

↑ поголем за 6,9% во однос на **остварениот приход** во периодот јануари-септември 2016 во износ од 53.678,35 милиони денари.

План и наплатата во периодот јануари-септември 2017, споредено со истиот период од 2014 до 2016 година:

во милиони денари

ПЕРИОД	План 2017	Остварено 2017	Остварено 2016	Остварено 2015	Остварено 2014
Јануари-септември	57.166,45	57.383,96	53.678,35	48.574,52	46.100,55
ИНДЕКС	Наплата/план 2017		2017/2016	2017/2015	2017/2014
Период 2017/'16/'15/'14	0,4%		6,9%	34,0%	42,1%

План и наплатата по вид на давачки во периодот јануари-септември 2017, споредено со истиот период во периодот од 2014 до 2016 година:

во милиони денари

ПРИХОД	План јан.-авг. 2017	Остварено јан.-авг. 2017	Остварено јан.-авг. 2016	Остварено јан.-авг. 2015	Остварено јан.-авг. 2014	Наплата/План 2017	2017/2016
						%	%
1	2	3	4	5	6	7 (3:2)	8 (3:4)
Царина	3.780,02	3.766,57	3.521,29	3.141,01	3.100,40	↓0,4%	↑7,0%
ДДВ	33.298,51	33.567,02	30.560,95	28.259,74	28.172,39	↑0,8%	↑9,8%
Акциза	19.602,34	19.558,31	19.089,85	16.721,24	14.362,88	↓0,2%	↑2,5%
Надоместоци	485,59	492,06	506,26	452,52	464,87	↑1,3%	↓2,8%
ВКУПНО	57.166,45	57.383,96	53.678,35	48.574,52	46.100,55	↑0,4%	↑6,9%

Од табелата може да се забележи:

Во периодот јануари-септември 2017 година во однос на **планираниот износ** за периодот јануари-септември 2017 година остварена е:

↑ **зголемена наплата** на:
Надоместоци за 1,3% и
ДДВ за 0,8%.

↓ **намалена наплата** на:
Царина за 0,4% и
Акциза за 0,2%.

Во периодот јануари- септември 2017 година во однос на **наплатените приходи** за периодот јануари-септември 2016 година остварена е:

↑ **зголемена наплата** на:
ДДВ за 9,8%
Царина за 7,0% и
Акциза за 2,5%.

↓ **намалена наплата** на:
Надоместоци за 2,8%.

V.6.1. Царина

Во периодот јануари-септември 2017 година, остварен е вкупен **приход од царина** од **3.766,57 милиони денари**. Овој износ е:

↓ помал за 0,4% во однос на **планираниот** од 3.780,02 милиони денари и

- ↑ поголем за 7% во однос на **остварениот** во 2016 година во износ од 3.521,29 милиони денари.

V.6.2. ДДВ

Во периодот јануари-септември 2017 година остварен е вкупен **приход од ДДВ од увоз** од **33.567,02 милиони денари**. Овој износ е:

- ↑ поголем за 0,8% во однос на **планираниот** од 33.298,51 милиони денари и
- ↑ поголем за 9,8% во однос на **остварениот** во 2016 година во износ од 30.560,95 милиони денари.

V.6.3. Акцизи

Во периодот јануари-септември 2017 година, остварен е вкупен **приход од акциза** од **19.558,31 милиони денари**. Овој износ е:

- ↓ помал за 0,2% во однос на **планираниот** од 19.602,34 милиони денари и
- ↑ поголем за 2,5% во однос на **остварениот** во 2016 година во износ од 19.089,85 милиони денари.

V.6.4. Надоместоци

Во периодот јануари-септември 2017 година остварен е вкупен **приход од надоместоци** од **492,06 милиони денари**. Овој износ е:

- ↑ поголем за 1,33% во однос на **планираниот** од 485,59 милиони денари и
- ↓ помал за 2,8% во однос на **остварениот** во 2016 година во износ од 506,26 милиони денари.

VI. КОНТРОЛА И ПРИМЕНА НА ЗАКОНИТЕ

Контрола на примената на законите во Царинската управа подразбира спроведување контрола од аспект на наплатата на буџетските приходи, спречување на нелегална трговија и нелојална конкуренција, спречување трговија со забранета стока и финансирање тероризам, заштита на животот и здравјето на луѓето, како и заштита на животната средина и културното наследство.

VI.1. Основи

Во периодот јануари-септември 2017 година Царинската управа продолжи да ги унапредува системите за анализа на ризик, царинско разузнавање, контрола на трговски друштва, истраги и работа на специјалните единици.

Во периодот јануари-септември 2017 година беа донесени следните документи кои се однесуваат на контрола и примена на законите во Царинската управа:

- **Прирачник за царинска или надворешна контрола на трговски друштва.**
- **Процедура за вршење царинска или надворешна контрола на трговски друштва.**
- **Ново Упатство за поставување и следење на минимални квантитативни цели за спречување нелегална трговија и за олеснување на трговијата, со цел посеопфатно следење и анализа на резултатите од редовните активности на царинските службеници.** Изготвен е нов образец – План за квантитативни цели за минимален број на контроли на акцизни стоки во внатрешен промет и квантитативните цели за 2017 година.
- **Процедура за доделување право за пристап и начин на работа со ATIS** – системот претставува ефективна алатка за анализа и проценка на ризик и борба против измами во транзитната постапка, во рамки на НКТС. Подготовките за неговата комплетна употреба се завршени, а пристап до системот имаат 25 царински работници.
- **Акционен план за 2017 година за спроведување на Стратегијата за спречување на нелегалната трговија со оружје 2016-2020 година.**
- **Акционен план за 2017-2018 година за спроведување на Стратегијата за спречување на нелегалната трговија со наркотични средства, средства кои го загрозуваат здравјето на луѓето 2016-2020 година.**
- **Акционен план за 2017 година за спроведување на Стратегијата за заштита на правата од интелектуална сопственост за период 2016-2018 година.**

- **Акционен план за 2017-2018 година за спроведување на Стратегијата за спречување на нелегалното производство, промет и шверц со тутун и тутунски производи за 2016-2018 година.**
- **Измена на Упатството за работа со апликацијата за системска размена на податоци – SEED2**, во насока на усогласување на содржината на упатството со најновата верзија на апликацијата, во која ќе биде имплементирана функционалност за усогласување на податоци за поедноставени постапки. Во врска со ова упатство изготвени се:
 - **Корисничко упатство за користење на апликацијата за систематска електронска размена на податоци-SEED2 и**
 - **Корисничко упатство за работа со модулот за селекција на пратки преку SEED2.**
- **Процедура за постапување при откривање на кривично дело**, која се применува со цел да се обезбеди законито, ефикасно и правично постапување на царинските службеници при откривање на кривично дело.
- **Упатство за работа на Одделението за управување со ризици**, со кое се одредуваат насоките за примената на процесот на управување со ризик. Непосредно и континуирано го усовршуваат процесот на управувањето со ризици заради постигнување на ефикасна и ефективна селекција на царинските стоки и лицата кои учествуваат во царинските постапки, а се со повисок ризик и кон нив се насочуваат расположивите царински ресурси. При тоа, со преземање на соодветни мерки и активности за отстранување на констатираните ризични состојби, се овозможува слободен проток со минимално потребно задржување за царинските стоки и лицата кои учествуваат во царинските постапки, а кај кои не постои ризик.
- **Процедура за проверка на докази за потекло**, со која се уредува начинот на иницирање, тек и завршување на постапката на верификација на докази за потекло, издадени согласно договорите кои Република Македонија ги склучила со одредени земји или група на земји, а со кои се предвидува одобрување на преференцијален тарифен третман. Процедурата го опишува начинот на постапување при проверка на докази за потекло издадени од странски царински органи и презентирани при увоз во Република Македонија или издадени од организациските единици на Царинската управа при извоз на производи во странство.
- **Процедура за дополнителна проверка на документи за утврдување на царинска вредност**, со која се уредува начинот на иницирање, тек и завршување на постапката за дополнителна проверка на документи релевантни за утврдување на царинската вредност на стоката. Процедурата го опишува начинот на постапување при дополнителна проверка на странските фактури и друга странска документација врз основа на кои се утврдува

царинската вредност на увезената стока во Република Македонија или фактури и друга документација издадени од компании од Република Македонија, при извоз на производи во странство.

- **Упатство за административна, физичка и персонална безбедност на класифицирани информации во Царинската управа**, со кое се определуваат видот на информациите, документите, извештаите, податоците и други акти на Царинската управа кои се обележани со степен на класифицираност, како и мерките и активностите кои се преземаат заради административна, физичка и персонална безбедност.

Комитетот за контрола и безбедност на Царинската управа во периодот јануари-септември 2017 година одржа 10 седници на кои разгледа и усвои тримесечен извештај за работа на комитетот за периодот 1 октомври-31 декември 2016 година, годишен извештај за работа на комитетот за 2016 година и план за работа на комитетот за 2017 година.

Комитетот ја согледа состојбата на Царинските испостави при Царинарница Скопје и ги анализираше откривачките активности и соработката со граничните органи и инспекторати.

Комитетот го промовираше системот за собирање на информации и ги разгледа сознанијата и барањата за разузнавачки информации од граничните и внатрешните царински испостави.

Комитетот препорача организациските единици при Царинската управа при спроведување на царинската постапка доследно да ја почитуваат Процедурата за проверка на докази за потекло.

Комитетот препорача управниците на царинарниците правилно да ги распоредат човечките ресурси и да ги зајакнат царинските контроли со цел откривање и спречување на царински неправилности.

VI.2. Управување со ризици

Управувањето со ризици претставува основно средство за спроведување на царинска контрола со цел поблиско профилирање и селектирање на таргетите, без непотребно одолговлекување и оптоварување на легалната трговија, поради што оваа област е предмет на перманентно уредување и унапредување од страна на Царинската управа.

Во областа на управувањето со ризиците, продолжено е со активности за утврдување и профилирање на ризици и начинот на вршење царински надзор во согласност со специфичностите на пошти, брзи пратки и карго, стоково царинење поединечно за секоја царинска испостава, патниците и личниот багаж поединечно

за секој граничен премин (патен, авио и железнички сообраќај), поедноставени царински постапки, како и во царинските складишта.

Комитетот за управување со ризици изготви Извештај за реализацијата на Проектот за „Унапредување на системот за селективни контроли базирани врз анализа на ризик“ на Владата на Република Македонија при што е констатирано дека во 2016 година учеството на црвениот канал е сведено на 8,5% (од 25% на почетокот на Проектот), времетраењето на царинските постапки е намалено за 30-40% и е зголемен бројот на откриени неправилности и дополнителна наплата, иако бројот на физички и документарни прегледи е намален.

Во септември 2017 година со реализација започна Твининг проектот „**Зајакнување на оперативните и институционалните капацитети на Царинската управа**“, финансиран од ИПА Програмата на ЕУ, каде една од клучните компоненти на проектот е „Унапредување на процесот за управување со ризици“. Главните активности во рамки на оваа компонента ќе бидат анализа и подобрување на постојниот систем за управување со ризици. Активностите ќе бидат во насока на утврдување на областите кои се најмногу изложени на ризици, подобрување на постоечките и воведување на нови алатки за управување со ризици, поефикасни и поефективни контроли на начин усогласен со најдобрите практики на ЕУ.

Царинската управа преку свој претставник учествуваше на состаноците на Националниот комитет за обезбедување на цивилното воздухопловство, со цел за воспоставувањето на APIS¹³ системот, во согласност со Резолуцијата на ОН бр.2178/2014, во која се бара од авиокомпаниите да доставуваат податоци за патниците до контролните органи на аеродромите. Формирана е работна група за имплементација на системот со претставници од надлежните институции.

Редовно се ажурира **Акциониот план за спроведување на Стратегијата за управување со ризици**, со информации од организациските единици за последниот статус на реализација.

Претставник на Царинската управа, како акредитиран обучувач на СЦО, учествуваше во операцијата „**АСИМ 2¹⁴**“ (Акција против фалсификувани и недозволен лекови), како дел од Стратегијата на СЦО за јакнење на капацитетите на земјите членки, а посебно во откривањето на стока со заштитено право на интелектуална сопственост. Акцијата се спроведуваше истовремено во 18 пристаништа во различни земји во Африка и беше фокусирана кон откривање на фалсификувани фармацевтски производи, прехранбени производи, резервни делови, цигари, стоки за широка потрошувачка, пестициди, ЦД-а, ДВД-а и други производи кои секојдневно се употребуваат, со посебен осврт на безбедноста на производите.

¹³ APIS (Advanced Passenger Information System) – Информатички систем за прелиминарни податоци за патници.

¹⁴ ACIM – Action against Counterfeit and Illicit Medicines

Изготвени се следните документи:

- измена на **Упатството за работа со апликацијата за системска размена на податоци – SEED2**;
- измена на **Упатството за работата на Одделението за управување со ризици**;
- **Корисничко упатство за работа со модулот за селекција на пратки преку SEED2** (во соработка со Секторот за ИКТ);
- измена на **Корисничкото упатство за користење на апликацијата за систематска електронска размена на податоци – SEED2** (во соработка со Секторот за ИКТ).

VI.3. Царинска и друга контрола

VI.3.1. Царинска контрола на влез, излез, транзит и во внатрешноста

Царинска контрола опфаќа контрола на законитоста на влез, излез, транзит и во внатрешноста, на стока и патници во царинското подрачје на Република Македонија и декларирањето на видот и количината на стоката.

Со примена на системот за анализа на ризик, во периодот јануари-септември 2017 година, во соработка со други државни институции надлежни за контрола на примената на законите, како и врз основа на непосредна проценка на царинските службеници, царинска контрола резултираше со 233 успешни наоди, при што беа опфатени стоки по 285 критериуми. Контролата се реализираше и со користење на разновидна опрема донирана од ЕУ и опрема донирана преку Програмата EXBS¹⁵ на Амбасада на САД во Скопје.

За споредба, во периодот јануари-септември 2016 година царинска контрола резултираше со 491 успешен наод, при што беа опфатени стоки по 593 критериуми.

¹⁵ EXBS (The Export Control and Related Border Security (EXBS) Program) – Програмата за контрола на извозот и гранична безбедност

Вид на наод	Ед. мерка	2016								2017							
		Прв квартал		Втор квартал		Трет квартал		Вкупно (јан.-сеп.)		Прв квартал		Втор квартал		Трет квартал		Вкупно (јан.-сеп.)	
		критериум	Количина	критериум	Количина	критериум	Количина	критериум	Количина	критериум	Количина	критериум	Количина	критериум	Количина	критериум	Количина
Спречување нелегална трговија со наркотички дроги, психоотропни супстанции и прекурзори	Kg	10	4,65	8	28,06	16	49,87	34	82,58	12	112,91	3	154,74	5	39,24	20	306,90
	литри				0,01			0	0,01							0	0,00
Спречување нелегална трговија со оружје и распрокувачки материји и предмет	Парче	5	529	3	125,182	1	48	9	125,759	2	214			1	76	3	290
Заштита на културното наследство	Парче							0	0							0	0
Спречување на нелегална трговија со живи животни	Парче			1	1			1	1	1	1					1	1
Спречување нелегална имиграција	Лица	17	221	6	143	21	285	44	649	4	30	1	6			5	36
Спречување недоволно пренесување на готови пари и хартии од вредност (иљади евра)	Евра	21	136	17	785	14	126	52	1.047	24	305	12	85,20	12	113	48	503
Спречување неовластено тргување со лекови и медицински помагала	Фалсификат							0	0	1	28					1	28
	Парче	4	4.850	4	4120	7	4.367	15	13.337	1	15.301	5	21.894	2	80	8	37.275
	Kg							0	0							0	0
Спречување неовластена трговија со прехранбени производи	Kg	8	872	11	186	8	135	27	1.193	10	9.344	5	50,55	3	12.696	18	22.091
	литри		446		149	3	563	3	1.158		289		35		18	0	342
	парче		40		876			0	916				586		85	0	671
Спречување нелегална трговија со цигари и други тутунски производи (иљади пакети)	Парче	21	87	16	122	13	62,86	50	272	9	78	6	43	3	59	18	180
	Kg		1864		34		315	0	2.213				514	1	8	1	522
Спречување забранета употреба на екстра лесно гориво	Парче							0	0							0	0
	Парче	24	9.159	25	7121	27	2.721	76	19.001	7	581	6	922	5	842	18	2.345
Спречување нелегална трговија со облека, модни дотатоци, текстилни производи, репродуцирани	Kg		1492		139		500	0	2.131							0	0
	ролни		152					0	152							0	0
	Метри		2.148					0	2.148				350			0	350
Спречување нелегална трговија со бижутерија, галантерија и предмети и накит од благородни метали	Парче	6	489	6	562	6	76	18	1.127			4	70	9	383	13	453
	Kg		39				2	0	41,00				2,70		3,81	0	6,51
Спречување нелегална трговија со козметика, парфени, средства за хигиена и сл.	Парче	3	316	4	1462	8	560	15	2.338			3	3.089			3	3.089
	литри							0	0				35			0	35
	Парче	81	28.353	74	39336	93	140.522	248	208.211	59	3.855	28	9.241	41	6.615	128	19.711
Спречување нелегална трговија со други видови стоки	Метри		14					0	14							0	0
	Kg		215				611	0	826	4			24.897		10	0	24.911
	литри						19	0	19		40		142			0	162
ВКУПНО КРИТЕРИУМ			200		175		217		592		130		73		82		285

Спречување нелегална трговија со наркотички дроги, психотропни супстанции и прекурзори

Во периодот јануари-септември 2017 година спречени се 20 обиди на шверц на околу 307 килограми опојна дрога – марихуана, екстази, хашиш, ЛСД, семе за марихуана, кокаин и хероин.

На граничниот премин Блаце при влез во државата заплени се 66,49 килограми марихуана.

На граничниот премин Богородица при влез во државата заплени се 6,90 килограми хероин.

На граничниот премин Богородица при влез во државата заплени се 0,99 килограми хероин.

На граничниот премин Блаце при влез во државата заплени се 21,975 килограми марихуана.

Спречување нелегална трговија со цигари и други тутунски производи

Во периодот јануари-септември 2017 година во 19 акции спречен е шверц на околу 179 илјади парчиња цигари и 522 килограми режан тутун. При откривање на цигарите користена е опремата од донацијата на амбасада на САД во рамките на Програмата EXBS.

На граничниот премин Аеродром при излез од државата откриени се непријавени 11.000 парчиња цигари.

На граничен премин Аеродром Скопје при излез од државата откриени се непријавени 16.980 парчиња цигари.

На граничен премин Аеродром Скопје при излез од државата откриени се непријавени 10.560 парчиња цигари.

Спречување нелегална трговија со прехранбени производи

Во периодот јануари-септември 2017 година спречени се 18 обиди на шверц на 342 литри, 586 парчиња и 22.091 килограми разни видови на прехранбени производи.

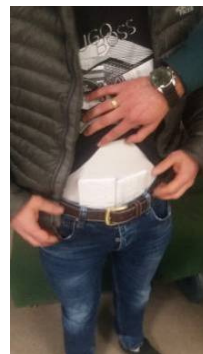
На патниот правец Неготино-Велес откриени се 110 литри домашна ракија.

На граничниот премин Гевгелија откриени се 4.492 килограми домати и 4.397 килограми краставици.

Спречување нелегален пренос на готови пари и хартии од вредност

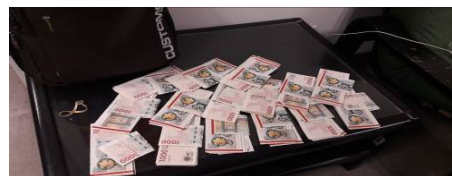
Во периодот јануари-септември 2017 година спречени се 48 обиди на шверц на девизи и тоа на околу 503 илјади евра.

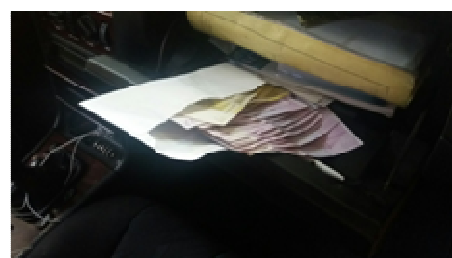
На граничниот премин Аеродром при излез од државата откриени се и одземени 105.000 евра.

На граничниот премин Аеродром, при влез во државата откриени се и одземени 8.000 швајцарски франци.

На граничниот премин Аеродром при излез од државата откриени се и одземени 155.000 дански круни.

На граничниот премин Блаце при излез од државата откриени се и одземени 11.800 евра.

Спречување нелегалена трговија со лекови и медицински помагала

Во периодот јануари-септември 2017 година се спречени 7 обиди на шверц на лекови на околу 37 илјади парчиња.

На граничниот премин Богородица при влез во државата откриени се и одземени 2.184 парчиња разни видови лекови.

На граничниот премин Блаце при претрес на автобус откриени се и одземени 19.245 парчиња разни видови лекови.

Спечување нелегална трговија со други видови стока

Во периодот јануари-септември 2017 година се спречени 128 обиди на шверц на 19.711 парчиња, 25 тони и 182 литри разна стока.

На граничниот премин Аеродром Скопје при влез во државата се откриени непријавени 2 мобилни телефони.

На граничниот премин Аеродром Скопје при влез во државата се откриени непријавени 100 парчиња очила со диоптер.

На граничниот премин Деве Баир при влез во државата се откриени непријавени 980 парчиња рачни часовници.

Контрола на акцизни стоки во внатрешен промет

Во периодот јануари-септември 2017 година Царинската управа согласно своите надлежности кои што произлегуваат од Законот за акцизите, заедно со Управата за приходи согласно нејзините надлежности кои што произлегуваат од Законот за регистрирање на готовински плаќања, изврши повеќе контроли на обележување и употреба на контролни марки – бандероли во малопродажните и угостителски објекти кои вршат промет со акцизни добра. Притоа се откриени 16,5 литри алкохол, т.е акцизни стоки без бандероли, стоки за кои не е платена акциза и за кои не постојат документи за потекло и за здравствена исправност.

Контрола на управувањето со странски возила и јавен превоз

Поради непочитување на прописите за управување со странски моторни возила во Република Македонија во периодот јануари-септември 2017 година Царинската управа привремено задржа 68 **патнички моторни возила**.

Во периодот јануари-септември 2016 година Царинската управа привремено задржа 85 моторни возила.

Царинската управа самостојно или во соработка со Државниот инспекторат за транспорт во периодот јануари-септември 2017 година изврши поголем број на контроли, при што се откриени неправилности и се изречени глоби и опомени од страна на Државниот инспектор за транспорт. Поведени се 2 прекршочни постапки и се издадени 2 решенија за отстранување на неправилностите, а издадени се 4 решенија за забрана за влез и излез од Република Македонија.

Во периодот јануари-септември 2016 година беа откриени 21 случај на непочитување на прописите во меѓународниот превоз на патници.

VI.3.2. Контрола при царинење на стока

Контрола при царинење на стока е контрола на соодветноста на царинските и други документи и стока за царинско постапување согласно регулативата. Оваа контрола се врши при увоз, извоз, транзит и привремен увоз на правни лица и нивните управители, но се однесува и на физички лица, без оглед дали станува збор за резиденти или за нерезиденти.

РЕЗУЛТАТИ ОД ДОКУМЕНТАРНА ЦАРИНСКА КОНТРОЛА								
Вид на документ			Фактури (понишка вредност)	Сертификати за преференцијално потекло	Несоодветно тарифно распоредување на стоката	Други документи за пресметка на увозни давачки	Други видови невалидни документи	Вкупно
2016	Прв квартал	Невалидни	3.790	104	145	31	1	4.071
		Фалсификат	0	0	3	0	0	3
		Други	4.281	22	50	0	0	4.353
		Вкупно	8.071	126	198	31	1	8.427
	Втор квартал	Невалидни	5.286	126	139	39	0	5.590
		Фалсификат	2	1	0	1	0	4
		Други	5.300	23	39	1	1	5.364
		Вкупно	10.588	150	178	41	1	10.958
	Трет квартал	Невалидни	2.824	107	116	23	0	3.070
		Фалсификат	0	0	0	0	0	0
		Други	2.859	26	35	0	0	2.920
		Вкупно	5.683	133	151	23	0	5.990
	Вкупно (јан.-сеп.)	Невалидни	11.900	337	400	93	1	12.731
		Фалсификат	2	1	3	1	0	7
		Други	12.440	71	124	1	1	12.637
		Вкупно	24.342	409	527	95	2	25.375
2017	Прв квартал	Невалидни	3.591	118	133	25	1	3.868
		Фалсификат	0	0	0	1	1	2
		Други	3.381	15	53	0	1	3.450
		Вкупно	6.972	133	186	26	3	7.320
	Втор квартал	Невалидни	3.678	101	89	35	0	3.903
		Фалсификат	1	1	1	0	0	3
		Други	3.552	35	40	0	0	3.627
		Вкупно	7.231	137	130	35	0	7.533
	Трет квартал	Невалидни	3.439	73	82	16	0	3.610
		Фалсификат	0	1	0	0	0	1
		Други	3.502	15	21	2	0	3.540
		Вкупно	6.941	89	103	18	0	7.151
	Вкупно (јан.-сеп.)	Невалидни	10.708	292	304	76	1	11.381
		Фалсификат	1	2	1	1	1	6
		Други	10.435	65	114	2	1	10.617
		Вкупно	21.144	359	419	79	3	22.004

Врз основа на непосредна царинска контрола при царинење на стока, во периодот јануари-септември 2017 година во 22.004 случаи се откриени несоодветни документи и стока за царинење и за усогласеност со мерките на трговската политика, од кои има 21.144 случаи на невалидни, фалсификувани и други несоодветни документи и стока со цел прикажување пониска царинска вредност за пресметка на увозни давачки, 359 случаи на невалидни сертификати за преференцијално потекло на стоките со цел избегнување плаќање на увозни давачки, 419 случаи за несоодветно распоредување во тарифни ознаки за стока со помали увозни давачки, 79 случаи на презентирање на други видови несоодветни документи за стока заради избегнување на плаќање на увозни давачки и на мерките на трговската политика, како и 3 случаи за други видови на невалидни документи. Со откриените невалидни и фалсификувани царински и други документи увозниците се обиделе да избегнат плаќање на околу 746 милиони денари на име увозни давачки.

За споредба, во периодот јануари-септември 2016 година во 25.375 случаи беа откриени несоодветни документи и стока за царинење и за усогласеност со мерките на трговската политика, со кои увозниците се обиделе да избегнат плаќање на околу 723 милиони денари на име увозни давачки.

Најголем број од невалидните и фалсификувани документи за царинска вредност се однесува на увоз на употребувани патнички моторни возила, употребувана стока, отпадно железо, рекламен материјал, обувки, делови за мебел, синтетичка метража, лекови, стоматолошки инструменти, леќи, прехранбени производи, текстилни производи, поштенски пратки преку ДХЛ и ТНТ и сл. Откриените случаи на распоредувањето на стоките во несоодветни тарифни ознаки пред сè се однесува на стоки од глава 48, 55, 84, 85 и сл.

VI.3.3. Пријавени девизи

На граничните премини во Република Македонија, во периодот јануари-септември 2017 година вкупно се пријавени девизни средства во противвредност на 6.240.198 евра, сите на влез во Република Македонија.

Во вкупно пријавените девизи има 4.337.030 евра, 1.104.980 швајцарски франци, 383.500 американски долари, 266.000 австралиски долари, 50.000 шведски круни, 33.000 британски фунти и 22.880.601 македонски денари.

Во истиот период во 2016 година вкупно беа пријавени девизни средства во противвредност на 7,28 милиони евра, сите на влез во Република Македонија.

Во однос на царинските испостави, најмногу девизни средства се пријавени на ЦИ Аеродром Скопје (противвредност на 2.698.314 евра или 43,24%), ЦИ Блаце (противвредност на 1.716.245 евра или 27,50%), ЦИ Табановце автопат (противвредност на 697.789 евра или 11,18%) и ЦИ Богородица (противвредност на 560.641 евра или 8,98%).

Во периодот јануари-септември 2017 година пријавени се за 14,26% помалку девизи во однос на периодот јануари-септември 2016 година.

VI.3.4. Царинска лабораторија

Во периодот јануари-септември 2017 година, во Царинската лабораторија за анализа се **примени 252 мостри**. Најголем дел од мострите се однесуваат на производи од нафта и нафтени деривати, производи од прехранбена индустрија, производи за добиточна исхрана, алкохолни производи, хемиски ѓубрива и други производи од хемиска индустрија, производи на металургијата и техничка стока.

Притоа, од вкупно примените 252 мостри во периодот јануари-септември 2017 година, како и од мострите примени во претходните месеци, а кои се завршени заклучно со септември 2017 година, во **51 случај** е констатирано дека стоката била распоредена во **несоодветна тарифна ознака**. Кај 6 случаи промената е извршена врз основа на лабораториска анализа, а кај останатите 45 случаи промените се извршени врз основа на техничка документација, од кои во 1 случај е констатирано непочитување на мерките на трговска политика

Несоодветното тарифно распоредување имало за цел распоредување во тарифна ознака со пониска царинска стапка или стапка на ДДВ, поради што е наложена **дополнителна наплата на околу 1,53 милиони денари** јавни давачки.

Во периодот јануари-септември 2016 година беа примени 386 мостри за анализа. Во 114 случаи имаше несоодветно тарифно распоредување при што беше наложена дополнителна наплата на јавни давачки во износ од околу 7,75 милиони денари.

VI.3.5. Резултати од постцаринска контрола

Постцаринската контрола опфаќа контрола кај трговските друштва после спроведено царинење, како и надзор на иматели на одобренија за царински постапки со економски ефект, одобренија за поедноставени царински постапки, акцизни дозволи и др.

Во периодот јануари-септември 2017 година ОКТД¹⁶, при извршени 108 контроли на трговски друштва на податоците за увоз, поедноставени постапки, одобрен извозник, увоз за облагородување и царинско складирање, откри 31 случај на обиди за избегнување плаќање на увозни давачки во вкупен износ од околу 11,28 милиони денари и 18 случаи на непридржување кон обврските од издадено одобрение за увоз за облагородување, царинско складирање и одобрен извозник. Обидите за избегнување увозни давачки се однесуваат на погрешно распоредување по царинската номенклатура, непријавени транспортни трошоци, неправилни податоци во увозни ЕЦД-а за количина и вид на акцизно добро и пресметан ДДВ по помала стапка од законски пропишаната. При извршени 26 контроли на корисници на ТНГ како погонско гориво откриени се 5 случаи за барање на поврат на акциза во поголем износ од законски пропишаниот. При извршени 7 контроли на регистрирани трговци со минерални масла кои содржат материи за обележување на горивата откриени се 4 случаи на непридржување на обврските утврдени со Законот за акцизите и Законот за енергетика. При извршени 25 контроли на иматели на акцизни дозволи откриени се 7 случаи на помалку платена акциза во износ од 261.694 денари и 2 случаи на непридржување на обврските од акцизната дозвола или одобрение. За откриените прекршоци е спроведена соодветна прекршочна постапка.

¹⁶ Одделение за контрола на трговски друштва

Во периодот јануари-септември 2016 година ОКТД и СНИО¹⁷ од извршените 284 контроли на трговски друштва на увозни или извозни постапки, открија 43 случаи на избегнување плаќање на царински давачки и акцизи во вкупен износ од околу 21,13 милиони денари.

РЕЗУЛТАТИ ОД КОНТРОЛА НА ТРГОВСКИ ДРУШТВА ВО 2016-2017 ГОДИНА								
Вид на контрола	2016				2017			
	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Вкупно (јан.-сеп.)	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Вкупно (јан.-сеп.)
Контрола на трговски друштва	18	25	28	71	20	17	24	61
Контрола на иматели на акцизни одобренија	30	13	7	50	23	19	15	57
Контрола на иматели на одобренија за увоз за облагородување	51	18	9	78	11	17	4	32
Контрола на иматели на одобрени за царинско складирање и ППЧ	46	2	3	51	3	1	5	9
Контрола на иматели на други одобренија со економски ефект	1	0	0	1	0	0	0	0
Контрола на поедноставени царински постапки	336	168	214	718	269	245	265	779
Контрола на иматели на одобренија за царинско застапување	0	98	0	98	0	0	0	0
Контрола на иматели на други одобренија	7	3	4	14	0	4	3	7
Вкупно	489	327	265	1.081	326	303	316	945

VI.3.6. Преземени правни мерки за откриените неправилности

Покрај непосредно наложување (со записник) на плаќање на поголеми износи на увозни давачки и одземањето на царински и акцизни одобренија, за утврдените неправилности Царинската управа донесува управни решенија за дополнителна наплата на увозни и акцизни давачки и поднесува прекршочни и кривични пријави.

VI.3.7. Решенија за дополнителна наплата на увозни и акцизни давачки

Во периодот јануари-септември 2017 година Царинската управа на име **дополнителна наплата на увозни давачки и ДДВ** донесе 1.051 решение во вкупен износ од околу 208,7 милиони денари, од кои:

- 369 решенија за дополнителна наплата во вкупен износ од околу 10,12 милиони денари поради несоодветно распоредување на стоката во тарифна ознака со пониски (или нула) стапки на увозни давачки;
- 96 решенија за дополнителна наплата во вкупен износ од околу 35,09 милиони денари поради декларирана пониска вредност на стоката како основица за пресметка на увозните давачки, утврдено со проверка на фактури и други документи за царинска вредност во царинските служби на извозникот;

¹⁷ СНИО – Служба за надзор на иматели на одобренија

- 171 решение за дополнителна наплата на вкупен износ од околу 5,57 милиони денари поради невалидни докази за преференцијално потекло на стоката, врз основа на проверка во царинските служби на извозникот;
- 412 решенија за дополнителна наплата на вкупен износ од околу 157,92 милиони денари по други основи и
- 3 решенија за дополнителна наплата на вкупен износ од 0,01 милиони денари поради непочитување на акцизната регулатива.

За споредба, во периодот јануари-септември 2016 година, на име дополнителна наплата на увозни давачки и ДДВ беа донесени 778 решенија, со вкупен износ од околу 65,5 милиони денари.

VI.3.8. Кривични пријави

Во периодот јануари-септември 2017 година Царинската управа поднесе **48 кривични пријави** против **55 физички** и **20 правни лица**, додека во периодот јануари-септември 2016 година Царинската управа поднесе 65 кривични пријави против 79 физички и 25 правни лица.

ПОДНЕСЕНИ КРИВИЧНИ ПРИЈАВИ																		
Оснoв за поднесена кривична пријава	2016									2017								
	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Вкупно (јан.-сеп.)	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Вкупно (јан.-сеп.)	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Вкупно (јан.-сеп.)	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Вкупно (јан.-сеп.)	Прв квартал	Втор квартал
	Физички лица	Правни лица	Вкупно	Физички лица	Правни лица	Вкупно	Физички лица	Правни лица	Вкупно	Физички лица	Правни лица	Вкупно	Физички лица	Правни лица	Вкупно	Физички лица	Правни лица	Вкупно
Деловно заталување	4	2	2				6	3	3	10	5	5				0	0	0
Заштита на права од интелектуална сопственост	8	5	6	2	2	2	2	2	2	12	9	10	7	7	7	1	1	1
Изготвување на лажна исправа и преправање во вистинска и нејзина употреба									0	0	0							0
Изнесување во странство на археолошки материјал, споменик на култура									0	0	0							0
Криумчарење	1	1	1	2	2	8	6	11	1	9	2	2	3	2	2	2	7	0
Неовластено производство и промет со наркотици	3	3	4	4	8	8	15	0	15	11	9	4	4	4	3	18	0	16
Неовластено производство и промет со оружје и распоредување материјал	6	6	1	1			7	0	7	1	1					1	0	1
Промет со акцизни стоки без бандероли	3	3			2	1	5	0	4	2	1	1	1		1	3	1	2
Сиеување на печат или знак што го ставило овластено службено лице	1	1					1	0	1							0	0	0
Фалсификување и употреба на исправа и сиеување и оштетување на службен знак			7	2	6	2	1	2	9	3	8	6	4	4	4	1	4	1
Фалсификување на знаци за обележување	4	2	2						4	2	2						0	0
Фалсификување пари									0	0	0	1	1	1			1	0
Царинска измана			5	4	4				5	4	4	2	2	2	1	1	1	5
Вкупно	30	10	24	21	8	19	28	6	22	79	24	65	32	14	27	14	3	13

VI.3.9. Царински, девизни и акцизни прекршоци

Во периодот јануари-септември 2017 година поднесени се **303 прекршочни пријави** од кои 248 за царински прекршоци, 46 за девизни прекршоци и 9 за акцизни прекршоци. Од вкупно поднесените пријави 274 се однесуваат на физички лица и 29 на правни лица.

Во истиот период во 2016 година беа поднесени 495 прекршочни пријави од кои 406 за царински прекршоци, 55 за девизни прекршоци и 34 за акцизни прекршоци. Од вкупно поднесените пријави 448 се однесуваа на физички лица и 47 на правни лица.

Во периодот јануари-септември 2017 година решени се вкупно **342 прекршочни предмети** и притоа на сторителите им е изречена **глоба во износ од околу 19,32 милиони денари**.

Во истиот период во 2016 година беа решени 571 прекршочен предмет и притоа на сторителите им беа изречени глоби во износ од околу 55,05 милиони денари.

Во периодот јануари-септември 2017 година беа изречени 1.733 **мандатни казни** против 1.042 **физички лица** и 691 **правно лице**, при што на сторителите им биле изречени казни во висина од околу 17,48 милиони денари.

Во периодот јануари-септември 2016 година се изречени 1.509 **мандатни казни** против 971 **физичко лице** и 538 **правни лица**, при што на сторителите им се изречени казни во висина од околу 15,63 милиони денари.

VI.4. Учество во меѓународни активности

Во периодот јануари-септември 2017 година Царинската управа зеде учество во:

- **Меѓународниот проект „Smart Cat 2“**, организиран од СЦО, координиран од Регионалната разузнавачка канцеларија за врска¹⁸ за Азија и Пацифик (RILO AP) и од Регионалната разузнавачка канцеларија за врска за Источна и Централна Европа (RILO ECE). Проектот е фокусиран на борбата против криумчарење на нови психоактивни супстанции¹⁹. Учесници во проектот се земјите членки на RILO AP и RILO ECE, а поканети беа и земјите членки на RILO од другите региони на светот, како и заинтересирани меѓународни организации.
- Меѓународна оперативна акција **„OA 2.1 Western Balkans Joint Action Days“**, организирана од Европол²⁰, а фокусирана на борбата против нелегалната трговија со оружје. Учесници во операцијата се 5 земји од Западен Балкан, 10 земји членки на Европската унија, Европол и Фронтекс²¹, со поддршка на Интерпол²², EFE и US ATF²³.
- Прв информативен **состанок за Мерење и проценка на организираниот криминал во Западен Балкан**, одржан во просториите на Државниот завод за статистика, во рамките на проектот на UNODC²⁴.

¹⁸ RILO - Regional Intelligence Liaison Offices

¹⁹ NPS – New Psychoactive Substances

²⁰ Европол – Европска полициска агенција

²¹ Фронтекс – Европска агенција за управување со оперативната соработка на надворешните граници на земјите членки на Европската Унија

²² Интерпол – Меѓународна организација за криминалистичка полиција

²³ US ATF – Биро за алкохол, тутун, огнено оружје и експлозиви

²⁴ UNODC – Канцеларија на Обединети Нации за наркотици и криминал

- Меѓународна операција **„Thunderbird“**, организирана од Интерпол во соработка со СЦО, WCWG²⁵, WEN²⁶ и институциите за спроведување на закон и подржана од ICCWC²⁷, а фокусирана на спречување на нелегалната трговија со диви животни и на криминалот поврзан со шумите, со активности како NCP²⁸ во рамките на оперативната и постоперативната фаза на операцијата. Учесници во операцијата беа земјите членки на Интерпол и СЦО.
- Меѓународна операција **„Trigger II“**, организирана од Интерпол, фокусирана на нелегална трговија со оружје и дрога во која учествуваа земјите од Јужна, Југоисточна и Источна Европа.
- **Седмиот состанок на Работната група за спречување на злосторства против животната средина**, организиран од SELEC²⁹ центарот, кој се одржа во периодот од 4 до 6 мај 2017 година во Букурешт, Романија.
- Меѓународна операција **„Spare Parts 2017“**, организирана од SELEC центарот со поддршка на Интерпол, а фокусирана на борбата против криминалот со возила и илегалната меѓународна трговија со украдени возила и делови од украдени возила. Учесници во операцијата се земјите членки на SELEC.
- Првата работилница поврзана со реализацијата на проектот **„TECUM“³⁰**, организирана од генералната команда на италијанската жандармерија³¹ која се одржа во периодот од 16 до 20 јуни 2017 година во Рим, Италија, а учествуваа делегации од Австрија, Албанија, Белгија, Бугарија, Хрватска, Кипар, Франција, Германија, Исланд, Италија, Косово, Македонија, Малта, Полска, Португалија, Романија, Србија, Словачка, Словенија, Шпанија, Шведска, Холандија и Унгарија.
- Втора работилница поврзана со реализацијата на проектот **„TECUM“** фокусиран на спречување на нелегалната трговија со сите видови на отпад, организирана од Европол, која се одржа во Хаг, Холандија.
- Вториот состанок на **Јужната гранична иницијатива**, во организација на Програмата EXBS при Амбасадата на САД во Скопје, на која учествуваа претставници од Албанија, Црна Гора и Косово, одржана во Скопје.

²⁵ WCWG – (INTERPOL) Wildlife Crime Working Group

²⁶ WEN - Wildlife Enforcement Network

²⁷ ICCWC – International Consortium on Combating Wildlife Crime

²⁸ NCP – National Contact Points

²⁹ Selec - Southeast European Law Enforcement Center (Центар за спроведување на закон во Југоисточна Европа)

³⁰ TECUM - Tackling Environmental Crime through Standardized Methodologies

³¹ Comando Generale dell'Arma dei Carabinieri

- Седмата (последна) седница на Управниот одбор на Твининг проектот **„Развивање на напреден систем за собирање и анализа на разузнавачки информации во борбата против организираниот криминал“**, одржана во Скопје, преку ИПА 2011, со твининг партнер Федерална криминалистичка служба на Австрија, во соработка со МВР.
- Меѓународна операција **„30 Days of action“**, организирана од Интерпол, а фокусирана на нелегалното прекугранично пренесување на опасен отпад, нелегалното депонирање на опасен отпад и хемикалии, нелегалните активности на депониите, нелегалните рециклирачки операции и нелегалната трговија со супстанции кои го оштетуваат озонот. Во операцијата учествуваа земјите членки на Интерпол.
- Меѓународен проект **„Global Shield“**, фокусиран на следење на увоз и извоз на хемикалии и други производи што може да се користат за изработка на експлозивни направи. Проектот е континуиран и во него учествуваат сите членки на СЦО.
- Меѓународна операција **„Global Shield North of Africa, Near and Middle East (GS MENA)“**, организирана од СЦО, фокусирана на борба против нелегалната трговија со хемикалии и други компоненти што може да се користат за изработка на импровизирани експлозивни направи – IED³². Во операцијата учествуваа сите членки на СЦО.
- Меѓународен проект **„Shot“** фокусиран на борбата против илегално производство и трговија со алкохолни пијалоци, организиран од RILO-ECE³³ со поддршка од СЦО. Проектот е континуиран и во него учествуваат сите членки на СЦО.
- Меѓународна операција **„Pangea X“**, фокусирана на идентификување и спречување на „on-line“ продажбата на фалсификувани и нелегални лекови, организирана од Организацискиот комитет составен од здравствени агенции и агенции за спроведување на законот од Канада, Франција, Ирска, Велика Британија и САД, 3 меѓународни организации (Еуропол, Интерпол и СЦО), 2 меѓународни форуми (PFIPC³⁴ и WGEO³⁵) и 1 институт (PSI³⁶). Учесници во операцијата се земјите членки на Интерпол и СЦО.
- Регионален семинар **„Правни аспекти на борба против тероризам – LACT“** во Скопје, во организација на Амбасадата на САД во Скопје.

³² IED - Improvised Explosive Device (Импровизирана експлозивна направа)

³³ RILO-ECE – Regional Intelligence Liaison Offices for Eastern & Central Europe

³⁴ PFIPC – Permanent Forum on International Pharmaceutical Crime (Постојан форум за меѓународен фармацевтски криминал)

³⁵ WGEO – World Green Economy Organisation (Светска организација за зелена економија)

³⁶ PSI – The Pharmaceutical Security Institute (Институт за фармацевтска безбедност)

- Трет состанок за **Јужната балканска гранична иницијатива**, која се одржа во Приштина, Косово во организација на Програмата EXBS при Амбасадата на САД во Скопје.

Во периодот јануари-септември 2017 година Царинската управа внесе во **CEN³⁷ базата** податоци за 54 заплени, достави 50 информации за заплена стока до SELEC центарот и достави 11 информации за заплена на дрога до ЗКА Балкан инфо.

За споредба, во периодот јануари-септември 2016 година Царинската управа внесе во CEN базата податоци за 52 заплени, достави 49 информации за заплена стока до SELEC центарот и достави 4 информации за заплена на дрога до ЗКА Балкан инфо.

VI.5. Заштита на права од интелектуална сопственост

Во периодот јануари-септември 2017 година во 40 акции привремено се задржани 701.946 парчиња стока поради основано сомневање за повреда на права од интелектуална сопственост.

Привремено задржаната стока во овој период е прикажана во следната табела:

ЗАДРЖАНИ ПРОИЗВОДИ ПОРАДИ СОМНЕВАЊЕ ДЕКА ПОВРЕДУВААТ ПРАВО ОД ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОПСТВЕНОСТ										
Ред. бр.	Вид на производи	Единица мерка	2016				2017			
			Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Вкупно (јан.-сеп.)	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Вкупно (јан.-сеп.)
1	Облека, додатоци и други поврзани производи и репроматеријали	Парче	2.879	2.409	1.021	6.309	117		130	247
2	Обувки и додатоци	Пар	10.973	40	38	11.051	2.304	183	876	3.363
3	Парфери, дезодоранти, козметика и сл.	Парче	221.405	49.840	653	271.898	167.616	6.942		174.558
		Килограм	0	0	0	0	0			0
4	Телефони, ИТ, аудио, видео, делови и опрема и сл.	Парче	668	1.575	288	2.531	62	3	1	66
5	Авто делови и опрема	Парче	132	1	1	134	0	4.916	5.371	10.287
6	Лекови	Парче	0	0	0	0	0			0
7	Друго	Парче	103.956	6.528	58.656	169.140	295.247	666	217.512	513.425
Вкупно		Парче	340.013	60.393	60.657	461.063	465.346	12.710	223.890	701.946
		Килограм	0	0	0	0	0	0	0	0

Царинската управа во соработка со застапниците на носителите на правата на трговските марки, а согласно член 30 од Законот за царински мерки за спроведување на заштита на правата од интелектуална сопственост, утврди нови количини за отстапување на одземена стока од магацините на Царинската управа, и тоа: 920 парчиња блузи, 460 парчиња кошули, 100 парчиња фармерки и 240 пара обувки. По завршување на сите постапки за отстранувањето на ознаките истата ќе биде отстапена на Министерството за труд и социјална политика откако Владата на Република Македонија ќе донесе Одлука за бесплатно отстапување.

³⁷ CEN – Customs Enforcement Network (Царинска мрежа на податоци за спречување на криминалот)

Врз основа на потврдена повреда на правата од интелектуална сопственост, во периодот јануари-септември 2017 година, под царински надзор беа уништени 337.410 парчиња разни фалсификувани производи и тоа: 156.000 парчиња бомбони, 85.248 парчиња чоколадни јајца, 52.500 парчиња чоколадни бонбони, 17.055 пара чорапи, 11.886 парчиња стикери, 7.328 парчиња фалсификувани прехранбени производи (тулумби, баклави и колачи), 4.022 пара обувки, 2.406 дезодоранси, 669 парчиња опрема за автомобили (клучеви, пластични стикери и пластични амблеми за автомобили), 525 парчиња блузи, 62 парчиња рачни часовници, 6 парчиња мобилни телефони и 3 парчиња дијагностички уреди за моторни возила.

VII. ТРАНСПАРЕНТНОСТ И СОРАБОТКА ВО ОБЛАСТА НА ЦАРИНАТА

VII.1. Односи со јавноста

Транспарентноста на една институција е клучна при воспоставувањето на добри односи со сите целни групи и градење на поволен публицитет, добар институционален имиџ и спречување или решавање на несакани појави. Во таа насока, во периодот јануари-септември 2017 година објавени се 95 соопштениеја за активностите на Царинската управа, воведените новитети во царинското работење, како и за откриена непријавена и фалсификувана стока и царински измами.

VII.1.1. Позначајни настани

Одбележан 26-ти јануари – Меѓународниот ден на царината

Царинската управа на Република Македонија, како и секоја година, и во 2017 година се вклучи во одбележувањето на 26-ти јануари – Меѓународниот ден на царината. Оваа година СЦО го одбележа под мотото „Анализа на податоци за ефективно гранично управување“.

Поаѓајќи од тоа дека навременото собирање на квалитетни податоци и нивната квалитетна анализа се битна претпоставка за успешно планирање на наплатата на приходите и на операциите, утврдување на приоритети, носење на одлуки и мерење на перформансите, Наташа Радеска Крстевска, директор на Царинската управа им додели пофалници на 12 царински службеници кои дале значителен придонес во оваа област од Кунио Микурија, Генерален секретар на СЦО. Пофалници на царинските службеници им беа доделени заради придонесот во успешно дизајнирање на системот на размена на податоци во рамките на SEED меѓу земјите учесници, нивна анализа и статистика, во анализите за детектирање на ризични точки кои резултирале со успешно спроведени операции во борба против криумчарењето на дрога, тутун и тутунски производи, како и во успешно спроведување на „Проектот за мерење на времето за царинење и пропуштање на стоки согласно методологијата на СЦО“ кој Царинската управа, во соработка со СЦО, го спроведе како прва од земјите во регионот.

Одржана обука за зајакнување на примената на правата од интелектуална сопственост

Во рамките на Твининг проектот на ЕУ за зајакнување на спроведувањето на правата од интелектуална сопственост, Царинската управа на Република Македонија организираше 2 обуки на оваа тема со учество на експерти од Европската унија во оваа област.

Првата обука на тема **„Соработка и мрежно поврзување за ефикасна борба во врска со правата на интелектуална сопственост и слични кривични дела“**, на која се разменуваа искуства помеѓу институциите за спроведување на законот, нивни задачи и надлежности, а се обезбеди и основа за оперативна соработка и заеднички пристап кон проблемот на институциите, се одржа на 7 и 8 февруари 2017 година. Втората обука на тема **„Следење на интернет“**, која имаше за цел да ги прошири знаењата на вработените за постапките на контрола на примена на законите во интернет трговијата, се одржа на 9 февруари 2017 година. На обуките учествуваа претставници од Министерството за внатрешни работи, Агенцијата за лекови, Државниот пазарен инспекторат, Државниот завод за индустриска сопственост, Координативното тело за интелектуална сопственост и Царинската управа. На ваков начин Царинската управа даде свој придонес за зајакнување на соработката помеѓу институциите и градење на професионален и стручен кадар за справување со предизвиците во борбата против злоупотреба на правата од интелектуална сопственост.

Избор на најдобри цариници и најдобра гранична и внатрешна царинска испостава

Врз основа на Законот за Царинска управа и Упатството за мерење на успешноста на стоките и граничните царински испостави, директорот на Царинската управа секои шест месеци донесува одлука за избор на најдобри цариници и најдобра гранична и внатрешна царинска испостава.

За периодот јануари-јуни 2017 година за најуспешна стокова царинска испостава е избрана Царинска испостава Гевгелија, Царинарница Гевгелија, додека за најуспешна гранична испостава е избрана Царинска испостава Табановце автопат – отсек за патнички промет, Царинарница Куманово. За најуспешен царински службеник во стокова царинска испостава е избран Зоран Дојранлиев од Царинска

испостава Гевгелија, додека за најуспешен царински службеник во гранична испостава е избран Иван Гавровски од Царинска испостава Богородица, Царинарница Гевгелија.

Обука за спречување на прекуграничната трговија на хемиски, биолошки, радиоактивни и нуклеарни супстанции и стратешки стоки за двојна употреба

Во рамките на Проектот за вршење на контрола на стратешки стоки, кој го спроведува СЦО во соработка со Царинската управа на Република Македонија, беше организирана обука за спречување и откривање на прекугранична трговија со хемиски, биолошки, радиоактивни и нуклеарни супстанции и стратешки стоки за двојна употреба.

Целта на обуката, на која предавачи беа експерти од СЦО, беше зајакнување на националните капацитети за контрола на стратешки стоки. Учесниците се обучуваа за спроведување на контрола, процена на ризик, профилирање, таргетирање, ревизија или оперативни активности. На обуката, која се одржа од 4 до 7 април 2017 година во просториите на Царинската управа во Скопје, учествуваа претставници од Министерството за економија, Министерството за внатрешни работи, Министерство за одбрана и Царинската управа.

Одбележан 14 април – Денот на Царинската управа

Царинската управа одбележа 25 години од своето постоење како самостоен државен орган. По тој повод, на 12 април 2017 година, во амфитеатарот на Царинската управа се одржа традиционалната свечена церемонија на која присуствуваа високи претставници на државата, Владата, министерствата, дипломатскиот кор, претставници на науката и бизнис заедницата и други соработници и пријатели на Царинската управа.

Свеченоста ја отвори министерот за финансии на Република Македонија кој им го честиташе јубилејот на царинските службеници и истакна дека со текот на годините, покрај промените и предизвиците кои се случуваа во општеството и

економијата, Царинската управа успеа да се развие во една модерна и ефикасна институција.

Директорката на Царинската управа во своето обраќање се осврна на успешната работа на Царинската управа во 2016 година и истакна дека постигнатите резултати се видливи и мерливи, а како најзначајни ги потенцираше задржувањето на високото 27 место на Република Македонија кај индикаторот Услови за прекугранично тргување помеѓу 190 земји во светот во најновиот Извештај „Doing Business“.

Во 2016 година значителен успех беше постигнат и при наплата на давачките во надлежност на Царинската управа, односно во 2016 година вкупно беа остварени приходи во износ од 72,9 милијарди денари, што е за 8,5%, повеќе од остварените приходи во 2015 година, а за 5,5%, повеќе во однос на планираните приходи за 2016 година.

Беа успешно реализирани 2 твининг проекти и тоа: „Проектот „Хармонизација на законодавството и постапките со законодавството и добрата практика на ЕУ во областа на акцизите“ (ИПА 2010) и Проектот „Завршување на постапката за пристапување кон Конвенцијата за Заеднички транзитни постапки и Конвенцијата за поедноставување на формалностите во трговијата со стока“ (ИПА 2010).

За време на свеченоста беше презентирано и унапредувањето на системот за селективни контроли што резултираше со намалување на бројот на физички и документарни прегледи, а процентот на пратки процесирани преку зелениот канал (слободно преминување на стоките) беше удвоен од 35% на 75%, со истовремено зголемување на бројот на откриени неправилности и дополнителната наплата на царински и други давачки.

Традиционално, на денот на Царината, беше искажана благодарност на институции и поединци кои со својата работа дадоа придонес за успешната работа на Царинската управа и поддршка на реформите во царинското работење. Од името на Царинската управа, директорката додели 2 плакети и 10 пофалници.

Во рамки на годинашното одбележување на царинскиот празник успешно беше организирана крводарителска акција на која својата хуманост ја покажаа над 150 царински службеници.

Јавна кампања „Стоп за фалсификуваните производи“

Царинската управа на Република Македонија на 24 април 2017 година зеде активно учество во јавната кампања за подигнување на свеста за штетните последици од фалсификуваните производи, што се одржа во просториите на Трговскиот центар „Рамстор“ во Скопје, во рамките на Твининг проектот „Зајакнување на правата од интелектуална сопственост“ имплементиран од „Данската канцеларија за патенти и трговски марки“. Еден од главните приоритети на Царинската управа е унапредување на институционалниот и административен капацитет за ефикасна и ефективна борба против фалсификатите и пиратеријата, преку воведување на зајакнати мерки на царинска контрола за откривање и спречување на увоз, транзит и извоз на стоки што го повредуваат правото од интелектуална сопственост, како и зголемена соработка со носителите на ова право и нивните застапници во Република Македонија, како и со сите надлежни институции во земјата и странство. Оваа кампања беше фокусирана во заштита на корисниците од купувањето на фалсификуваните производи, кои преставуваат огромен ризик за здравјето на луѓето, додека светската економија бележи огромни загуби поради дејствија поврзани со производството и пуштањето во оптек на фалсификувани производи. На настанот присуствуваа и експертите од ЕУ, соработници на Твининг проектот, претставници од Државниот завод за индустриска сопственост и останати релевантни институции. На самиот влез на ТЦ „Рамстор“ беа поставени банери од кампањата, а на штандот од страна на царинските службеници беа презентирани примероци од фалсификувани производи и се делеа брошури на граѓаните, односно потрошувачите. Посетителите покажаа голем интерес за запознавање со проблемот со присуство на фалсификувани производи на пазарот.

VII.2. Царинска соработка

VII.2.1. Меѓународна соработка

Учество на Состанокот на директорите на царинските служби на земјите членки на СЦО од регионот на Европа

Директорката на Царинската управа учествуваше на состанок на директорите на царинските служби на земјите членки на СЦО од регионот на Европа што се одржа од 19 до 21 април 2017 година во Виена – Австрија.

На состанокот делегатите изразија интерес за преземање на понатамошни постапки со цел олеснување на транспортот во полза на стопанството во регионот на Европа, каде царинските администрации имаат неспорно важна улога. Беа потенцирани и петте приоритети на СЦО во оваа година, а тоа се: олеснувањето на трговијата, безбедноста, е-трговијата, соработката меѓу царинската и даночната служба, како и соработката меѓу царината и полицијата.

Главна тема на состанокот беа постоечките системи и предностите што би произлегле од воведување на компатибилен транзитен систем. Беше презентирана идејата за обезбедување на интерфејс со кој ќе се овозможи учество во електронски транзитен систем за сите земји од регионот на Европа. Беа посочени искуствата од примената на различни транзитни режими и нивното функционирање на национално ниво, а придобивките беа презентирани и од аспект на олеснување и од аспект на управување со ризик. Делегатите се осврнаа на првичните барања кои треба да бидат исполнети за започнување на проект за воведување на компатибилен систем, како што се законската рамка што треба да се обезбеди за отпочнување на еден таков проект, потребните технички услови и начинот на финансирање на проектот. Заклучок од овој состанок беше да се формира работна група со експерти за транзит, чија задача ќе биде да ги анализираат националните транзитните системи и да предложат можност за воведување на ваков компатибилен транзитен систем.

На маргините на состанокот, директорката на Царинската управа оствари билатерални средби со директори на неколку царински управи од Европскиот регион, со цел размена на мислења за актуелните предизвици во регионот и договарање на билатерални активности.

Семинар за зајакнување на соработката помеѓу царинските и даночните служби

Директорката на Царинската управа учествуваше на семинар на високо ниво за зајакнување на соработката помеѓу царинските и даночните служби, кој се одржа на 27-ми и 28-ми април 2017 година во Малта.

За царинските и даночните служби заедничко е тоа што тие се одговорни за контрола и наплата на даноци и давачки и спречување на измама.

На семинарот се дискутираше за сегашното ниво на соработка помеѓу двете служби и како соработката може да се подобри и зајакне. Учесниците дискутираа и за целите што треба да се постигнат, како и за конкретните чекори кои треба да се преземат за нивно постигнување.

Учество на Царинската управа на седница на Советот на СЦО

Директорката на Царинската управа присуствуваше на 129-та/130-та седница на Советот за царинска соработка во рамки на СЦО, што се одржа од 6 до 8 јули 2017 година во Брисел, Белгија.

Годинава СЦО одбележуваше 65 години од своето постоење.

По тој повод Кунио Микурија, Генерален секретар на СЦО истакна дека од 17 земји членки кои присуствувале на инаугуративната седница во 1953 година, СЦО прерасна во организација со над 180 земји членки во 2017 година, со што стана глобален центар за експертиза на царината и важен фактор во меѓународната трговија.

За време на седницата се дискутираше за стратешките цели на организацијата, односно промовирање на сигурност и олеснување на меѓународната трговија, вклучувајќи поедноставување и хармонизација на царинските постапки, промовирање на фер, ефикасно и ефективно собирање на јавните приходи, заштита на општеството, здравјето и животот на луѓето, придонес во борбата против криминалот и тероризмот, промоција на дигиталната царина, особено за поддршка на координираното управување со границите, зајакнување на капацитетите на царинските администрации, унапредување на соработката на

царинските со даночните и другите владини институции, како и соработката со билатерални и интернационални институции. Во знак на одбележување на десетгодишнината од пристапувањето на ЕУ во СЦО, обраќање имаше Пјер Москович, комесар за Економски и финансиски прашања, даноци и царина на Европската унија. Комесарот на ЕУ говореше за иднината на Царинската унија, со посебен акцент на е-трговијата, Царинскиот закон на унијата, дигиталната царина и безбедноста, вклучувајќи ги тековните и идните иницијативи за борба против тероризмот, како и состојбата во однос на Договорот за олеснување на трговијата на Светската тровска организација (СТО). На седницата на Советот за царинска соработка се дебатираше за начинот на пристапување на нови членки во СЦО и беше контстатирана потребата од продолжување на дискусијата по ова прашање на дополнителна седница на Советот во декември 2017 година, на која ќе се избира Заменик генерален секретар на СЦО.

На маргините на седницата на Советот, во согласност со Договорот на Владата на Република Македонија и Владата на Руската Федерација за соработка и взаемна помош по царински прашања, директорката на Царинската управа на Република Македонија и првиот заменик директор на Федералната царинска служба на Руската Федерација, потпишаа Протокол за размена на документи и информации поврзани со царинска вредност на стока и Работен план за негова реализација.

Целта на Протоколот е да се обезбеди ефективна контрола при пријавување на царинската вредност на стоката што се разменува помеѓу двете земји, со што се намалува ризикот од измами, шверц, корупција, односно затајување на царински давачки, даноци и други надоместоци, а се олеснува легалната трговија меѓу двете земји.

Одржана работна средба на директорот на Царинската управа со раководителот на одделот за соработка во Делегацијата на ЕУ

На 23 август 2017 година, во просториите на Царинска управа, м-р Ѓоко Танасоски, директор на Царинската управа, одржа работна средба со Никола Бертолини, раководител на одделот за соработка во Делегацијата на Европската Унија во Скопје.

На работната средба се разгледа взаемната соработката и поддршката која Делегацијата на ЕУ ѝ ја дава на Царинската управа во насока на постигнување на европските стандарди во работењето.

Директорот Танасоски го информираше гостинот за определбата и посветеноста во исполнувањето на стандардите на ЕУ во царинското работење, како и за подготвеноста за понатамошни реформи, преку користење на поддршката од ЕУ за исполнување на сите потребни стандарди за членство во Царинската унија на ЕУ. Во таа насока, беа дефинирани насоки за понатамошната соработка која ќе се реализира преку заеднички проекти.

Царинската управа потпиша договор за донација со Програмата за контрола на извозот и граничната безбедност при Амбасадата на САД

На 29 август 2017 година, во просториите на Царинската управа, директорот на Царинската управа одржа работна средба со Џорџ Р. Кларк, Регионален советник за Програмата за контрола на извозот и граничната безбедност (EXBS).

На работната средба се разгледа досегашната соработка помеѓу Амбасадата на САД и Царинската управа во рамките на Програмата EXBS воспоставена од 2004 година, при што се потпиша и грант-договор за доделување на опрема на Царинската управа во вредност од 55,87 илјади американски долари.

Опремата, наменета за спречување на незаконско тргување со стоки се состои од 2 видео инспекциски системи за вршење на контрола, 4 комплети на опрема за мерење на густина, 5 комплети на основна опрема за вршење на инспекција и 5 пејцери за детектирање на радијација.

На работната средба се констатираше и потребата од продлабочување на соработката во наредниот период, со цел за подобрување на оперативните капацитети на Царинската управа и постигнување на поефикасни резултати, во насока на заштита на границите и општеството во целина, како и олеснување на меѓународната трговија.

Продлабочување на царинската соработка на Македонија со Турција

Во насока на продлабочување на билатералната соработка, на 15 септември 2017 година, директорот на Царинската управа оствари работна средба со Бенјамин Кутлу, економски советник при Амбасада на Република Турција.

За време на состанокот и двете страни изразија подготвеност за зајакнување на соработката за царинските прашања и постојана взаемна комуникација на сите нивоа, со цел правилно спроведување и на спогодбите за царинска, економска и трговска соработка, како и развој на билатералната економска соработка на Република Македонија со Република Турција.

На свечена церемонија на ГП Блаци Амбасадата на САД донираше опрема за зајакнување на граничната безбедност

На 21 септември 2017 година на свечена церемонија што се одржа на граничниот премин Блаци Амбасадата на САД, преку Програмата EXBS и Меѓународната програма за помош и обуки при водење кривични истраги (ICITAP³⁸), донираше опрема наменета за спречување на незаконско тргување со стоки.

САД, покрај на Царинската управа, донираа опрема на Министерството за внатрешни работи – Гранична полиција и на Дирекцијата за радијациона сигурност, како дел од долгогодишната соработка во зајакнување на граничната безбедност и спроведување на законот. Донацијата, во вкупна вредност од 207 илјади американски долари вклучува опрема за попречување прекуграничен криминал (видеоскопи, бустери, пејџери за откривање радијација и алат), компјутери, патролно возило и теренски возила. На свечениот настан присуствуваа Џес Бејли, амбасадор на САД, Оливер Спасовски, министер за внатрешни работи и Ѓоко Танасоски, директор на Царинската управа. Директорот на Царинската управа истакна дека опремата која ѝ е доделена, во вредност од околу 60.000 американски долари, ќе биде искористена на најдобар можен начин за постигнување на уште подобри резултати во заштита на граѓаните и зголемување на нивната безбедност.

Директорот на Царинската управа на состанок со Македонско турска стопанска комора

На 25 септември 2017 година директорот на Царинската управа присуствуваше на седницата на Управниот одбор на Македонско турска стопанска комора (MATTO), со цел запознавање со членовите на Управниот одбор, како и со актуелните теми во трговското работење помеѓу Република Македонија и Република Турција.

³⁸ ICITAP – International Criminal Investigative Training Assistance Program (Меѓународна програма за помош и обуки при водење кривични истраги на Министерството за правда на САД)

Во своето обраќања, директорот на Царинската управа изрази благодарност за поканата и истакна дека ваквите состаноци се многу значајни за градење на успешна комуникација меѓу сите засегнати страни вклучени во царинските постапки. Претставниците од МАТТО имаа можност да ги споделат предизвиците со кои секојдневно се соочуваат и изразија подготвеност за зајакнување на соработката во делокругот на царинското работење, со цел развивање на билатералната економска соработка на Република Македонија со Република Турција.

Директорот на Царинската управа одржа работна средба со претставници од Делегацијата на ЕУ

На 26 септември 2017 година, директорот на Царинската управа одржа работна средба со Јаромир Левичек, висок претставник од Делегација на Европска унија – раководител на Оддел за оперативни работи, за економија и финансии.

На работната средба, што се одржа во просториите на Царинската управа, беше истакната определбата и посветеноста за исполнување на стандардите на ЕУ во царинското работење, како и подготвеноста на Царинската управа за понатамошни реформи. Во таа насока, беа дефинирани понатамошни чекори за соработка. На работната средба се констатираше и потребата од продолжување на соработката во наредниот период преку одржување на редовни средби на високо ниво.

VII.2.2. Соработка со бизнис заедницата

Со цел подобрување на соработката помеѓу Царинската управа и приватниот сектор претставници на Царинската управа, заедно со претставници на бизнис заедницата, учествуваа на заедничка **Работилница за преференцијални правила на потекло**.

Во периодот јануари-септември 2017 година Царинска управа активно работеше на реализација на мерки и проекти со цел натамошно унапредување од сегашното 26-то место на Република Македонија кај индикаторот **„Прекугранична трговија“** во Извештајот **„Doing Business“** на Светска Банка за наредната година, согласно задолженијата од Владата на Република Македонија.

Состанок во Стопанската комора на Македонија одржан со Групацијата на преработувачи на месо

На 11 септември 2017 година директорот на Царинската управа учествуваше на работен состанок со претставници на Групацијата на преработувачи на месо и производство на преработки од месо, одржан во просториите на Стопанската комора на Македонија. Состанокот беше свикан како резултат на согледаната потреба за зголемување на конкурентноста на домашните компании кои вршат преработка на месо, што понатаму би резултирало во поголемо користење на производствените капацитети на домашните компании од оваа индустрија. Со уважување на потребите на домашните компании кои произведуваат преработки од месо и кои бараат еднакви услови на производство во делот на суровината, односно изземање на увозните давачки при увоз на суровината, предложено беше решение за воведување на повластен тарифен третман заради видот на стоката или нејзината крајна употреба при увоз на замрзнато свинско месо за преработка.

Одржан состанок со Текстилен кластер

На 12 септември 2017 година Директорот на Царинската управа оствари работна средба со претставници од Текстилен кластер, предводени од Маријана Перковска, претседател и Наташа Сивевска, извршен директор на Текстилниот кластер.

На средбата разговараа за предизвиците со кои се соочува текстилната индустрија во своето работење, како и за можностите за подобра примена на царинските постапки и регулатива во насока на олеснување на работењето на текстилниот кластер.

Директорот на Царинската управа ги слушна барањата на економските оператори и се заложи за нивно брзо решавање

На 14 септември 2017 година, во амфитеатарот на Царинската управа, во насока на отворање на нови можности за комуникација и соработка со сите учесници во царинската постапка, се одржа работна средба на која присуствуваа голем број претставници од деловната заедница.

Средбата ја отвори директорот на Царинската управа кој ги поздрави присутните и изрази големо задоволство од позитивниот одзив за средбата, што е добар знак за взаемен интерес кон градење на успешна соработка. Директорот ги истакна своите очекувања за интензивирање на соработката, воспоставување на плодни дискусии и размена на мислења во насока на постигнување на една од основните цели на Царинската управа, а тоа е да биде партнер на деловната заедницата, сервис на граѓаните и постојано да предлага и да спроведува мерки за олеснување на трговијата и транспортот. На средбата зедоа збор претставниците од здружението на шпедитери, здружението на транспортери, претставници од повеќе стопански комори, како и стопанственици од повеќе области, и генерално посочија дека многу треба да се работи на искоренувањето на корупцијата, на објективност при селективност во контролите, на забрзувањето на царинските постапки, но дадоа и предлози и свои гледишта за тоа како може да се подобрат работите. Директорот на Царинската управа при своето завршно обраќање истакна дека максимално ќе се посвети на зголемување на довербата помеѓу управата и учесниците во царинската постапка, а со тоа и на искоренување на корупцијата, како и на развивање на стратегии, процедури и методи за олеснување на протокот на трговијата и преземање на мерки во согласност со важечките законски прописи во Република Македонија и согласно легитимните потреби на деловната заедницата.

VII.2.3. Меѓуинституционална соработка

Во периодот јануари-септември 2017 година, Царинската управа организираше 4 активности на кои учествуваа 39 учесници од други институции. Активностите беа на следните теми:

- **Соработка и мрежно поврзување за ефикасна борба во врска со правата на интелектуална сопственост** – целта беше оперативна соработка, искуства од другите агенции за спроведување на законот, заеднички пристап кон проблемот од областа на интелектуална сопственост и оперативен план за акција;

- **Следење на интернет – Зајакнување на спроведувањето на правата од интелектуална сопственост**, со цел да се прикажат можностите на следење на интернет, што треба, а што не треба да се следи на интернет, како и искуства од другите национални агенции од следењето на интернет;
- **Обука за економски промотори**, со цел да се запознаат со постапката за увоз за облагородување, поедноставените постапки, слободните зони, царинската тарифа и меѓународната царинска соработка.
- **Спречување и откривање на прекугранична трговија на хемиски, биолошки, радиоактивни и нуклеарни супстанции и стратешки стоки за двојна употреба**, со цел за зајакнување на националните капацитети и контрола на стратешки стоки.

VII.2.4. Интернет и интранет

Согласно принципите на транспарентност и отчетност во своето работење, а со цел ефикасно споделување на информации до целната публика и подобрување на позитивното мислење преку промоција на својата работа и постигнати резултати, Царинската управа разви нова интернет страница, согласно најновите технолошки решенија, која е пуштена во употреба во првата недела на месец мај 2017 година, а за првпат е достапна и на следниот кириличен домен: „царина.мкд“. Стилот на дизајн и актуелноста на информациите што се објавуваат има за цел да го зголеми интересот кај граѓаните со зголемување на бројот на посети и прегледи на новата интернет страница.

Дополнително е зголемена и можноста за пристап до информациите кои се објавуваат на новата веб страна и за лицата со инвалидност, со воведување на стандардот за веб пристапност.³⁹

Во периодот јануари-септември 2017 година интернет страницата е посетена од вкупно 108.373 посетители. Од страна на корисниците овој период се испратени 329 прашања, жалби и сугестии. Во периодот јануари-септември 2017 година на интернет страницата се објавени вкупно 188 содржини на македонски, англиски и албански јазик.

³⁹ WCAG 2.0 (<http://wcag.mioa.gov.mk>)

СТАТИСТИЧКИ ПОДАТОЦИ ЗА ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦАТА								
	2016				2017			
	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Вкупно (јан.-сеп.)	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Вкупно (јан.-сеп.)
Објавени содржини	116	88	78	282	87	42	59	188
Број на посетители	44.794	43.565	41.869	130.228	50.775	32.335	25.263	108.373
Број на посети	472.624	471.232	444.401	1.388.257	464.356	297.133	175.097	936.586
Најпосетени табови (број)								
Вести	273.025	282.807	266.777	822.609	284.628	162.285	61.876	508.789
NCTS	22.589	21.916	20.830	65.335	22.578	15.037	14.378	51.993
Царинска тарифа	9.893	7.480	7.770	25.143	8.111	4.251	5.419	17.781
Контакти	7.469	7.062	7.133	21.664	6.535	3.124	2.957	12.616

Во периодот јануари-септември 2017 година страницата е посетена 936.586 пати. Најпосетени се рубриците: „Вести“ (508.789 посети), „Нов компјутеризиран транзитен систем – NCTS“ (51.933 посети), „Царинска тарифа“ (17.781 посети) и „Контакти“ (12.616 посети)⁴⁰.

Во периодот јануари-септември 2016 година страницата беше посетена 1.388.257 пати.

VII.2.5. Отворена царинска телефонска линија (197)

На отворената царинска телефонска линија (197) во периодот јануари-септември 2017 година добиени се вкупно 5.786 повици или во просек 21 повици на ден и тоа: „А“⁴¹ класа – 13 повици, „Б“⁴² класа – 19 повици и „С“⁴³ класа – 409 повици и „Ј“⁴⁴ класа – 26 повици. Најголем број се однесуваат на прашања поврзани со функционирањето и состојбата на граничните и внатрешните царински испостави, како и на спроведувањето на одделни царински постапки. Како резултат на процесирање на добиените повици на отворената царинска линија извршени се контроли од страна на граничните и внатрешните царинските испостави, како и од

⁴⁰ Методологијата со помош на која е дојдено до овие статистички податоци за посетеност на страната се разликува од претходната методологија која се користеше на старата веб страна

⁴¹ „А“ класа се информации кои бараат неопходна акција од страна на испостава или мобилна екипа .

⁴² „Б“ класа се информации кои бараат понатамошни дополнителни испитувања од други одделенија во Секторот за контрола и истраги или од други одделенија во Царинска управа.

⁴³ „С“ класа се информации што неможат да се користат, односно се повици за пријава на застој од страна на превозни компании, поплака или пофалба на царински процедури.

⁴⁴ „Ј“ класа информации проследени до Сектор за професионални стандарди, а кои се однесуваат на жалби на граѓани за коруптивно и непрофесионално работење на царинските работници

мобилните тимови, а надлежните служби извршија обработка, анализа и истрага од доменот на нивното работење.

ОТВОРЕНА ЦАРИНСКА ЛИНИЈА 197								
Вид на повици	2016				2017			
	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Вкупно (јан.-сеп.)	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Вкупно (јан.-сеп.)
Класа А	3	4	2	9	7	2	4	13
Класа Б	10	8	7	25	11	4	4	19
Класа Ц	176	250	192	618	132	107	170	409
Класа Ј	9	6	19	34	13	3	10	26
Останато	1.636	1.963	2.271	5.870	1.811	1.776	1.732	5.319
Вкупно:	1.834	2.231	2.491	6.556	1.974	1.892	1.920	5.786